

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadó hivatal
piacszor Dietrich ház 277 szám.

Előfizethetni Kolozsvárt Stein János úr közlépítzéai könyvkereskedésében, valamint a szerkesztőségénél; vidékről minden postahivatalnál. Előfizetési díj félre 6 pf. évnegyedre 3 pf.

Hirdetések 10 p. kr. beiktatási bélyeg díj, s minden négyhasábos egy sor után 4 p. kr. nek Stein közlépítzéai kereskedésébe beküldése mellett kiadatnak.

TEGYÜNK, MÍG IDEJE.

I.

Alig van ország, a természet pazar adományai mellett pénzben oly szegény, mint Erdély; s ha a dús kalászokkal hullámzó mezőket, buján termő réteket, a kinccsekkel halmozott bányákat, és a minden lépten föld alatt, és fölött kínálkozó ipar anyagát látjuk köröttünk elterülni, és mégis vagyoni állásunk naponkénti sülyedését kénytelenítettünk tapasztalni, nyomorunkban méltán jajdulunk fel, mindenféle segélyért kapkodva, mint a vízben fuldokló, ki az utolsó szálkát is, mely a víz színén fennlebeg mentőként öleli; míg a háborgó hullámok feje fölött összecsapnak, utolsó reményét is magukkal sodorván a segélyért kiáltónak.

Mondhatja valaki: tulzott aggályunk, vagyoni sülyedésünkre nézve, miután a tettek ellenkezőről tanuskodnak!! Ha a tettek külsínéről akar ítélni, a nélkül, hogy indokukat vizsgálódása tárgyává tegye, igaza lehet; állíthatja: ott szegénységről szó nem lehet, hol a fényűzésre még akkor felesleg marad, mekkorát Erdély előkelőbbjeinek termei árulnak el, hol közintézetek fölségelésére egyesek által, mint közelebből a muzeumra, oly szép összegek ajánlatnak.

Mily félszegek és alaptalanok az ily okoskodások, tisztán kitűnik, ha azon tettek indokait figyelemre méltatjuk. Lélektani igazság, hogy az ember annyira ragaszkodik azon szokáshoz, mely bölcsőjétől fogva csaknem egy életen keresztül környezte; miszerint keserűséggel mond le az életről, mindazon szokásról, mely az életet előtte kedvessé tette. Ily szokásnak lehet a fényűzést is tekinteni, és bármennyire igyekezzünk az ellen harcolni, bármennyire érezzük annak szomorú következményeit vagyoni állásunkra, az egy oly metely, mit csakis a kénytelenség fog a létező élet magasabb köréből kiküszöbölni, azt is csak akkor, ha az utolsó fillér ki lesz zsákmányolva. S ha valaki kételkedik állításomon, vonja el azon leplet, mely fényével szemeit kápráztatja, s már is sok helyt a külső fény mögött találni fog inséget és nyomort**).

Annál kevésbbé lehet azon áldozatkészséget, melylyel Erdély magyar közönsége a muzeum létesítéséhez, mondhatni „ereje fölött***) járult, anyagi jólétünk kifolyásának

*) S talán nem is annyiban a tulzott fényűzés emészt, mint tán inkább a rossz gazdálkodás. Szerk.

**) Tudnánk felmutatni többeket a nemesi rendből, kik összes földi vagyonuk 1—2 százalékát nemesen oda áldozák a udomány isteneinek. Szerk.

tulajdonítani. És ki nemzetünk jellemét ismeri, és tudja, hogy a magyar ott, hol nemzetisége, és nemzeti léte emlékeinek fenntartásáról van szó, filléreit nem vagyoni állásához, hanem buzgalmaéhoz mérve szokta letenni a haza oltárára; az belátandja igazságát fentebbi állításomnak.

A muzeumra tett adakozások, melyek követő példaként ragyognak a hírlapok soraiban, nem kedvező pénzügyviszonyoknak, hanem azon lelkesültségnek tanúsága, melylyel Erdély magyarjai, e magaslatos ügyet felkarolták. Ki nem felületesen, nem rossz akarat sugallatából kíván ítélni helyzetünkről, hanem annak valódi állásáról akar meggyőződni, az ne előkelőbbjeink teremt, ne a muzeum létesítésében nyilvánított lelkesültséget tegye vizsgálódása tárgyává; hanem forduljon meg azon körökben, hol külszín nem leplezi a valót. Ránduljon ki falura, midőn az adót szedik, és tapasztalni fogja, hogy a nép sok helyt pénzhányában, élelmét kereső eszközeit*) kénytelen egy pár fillért elvesztegetni, csak hogy tartozását leróhassa. Lépjék a kereskedő üres boltjába, ki a hosszas heverés közt megromlott kelméit tisztogatja, könnyes szemekkel számíttatva a kárt, mit hitelbe hozott áruján vesztett. Tekintsen be a műiparos műhelyébe, ki árucikkjeinek piacot nem talál, s eladósodik a székérbérrel, midőn vásári nyeresége azt sem hozza ki. Vagy térjen be egy nemes birtokos udvarába, kinek magyar vendégszereteten kívül csak összerombolt ősi fészke maradt meg, és látni fogja, hogy harczol napestig rendetlen cselédekkel, mint aggodók sok gondja miatt, nem tudván honnan kiállítani a holnapi nap szükségait, miután termékeit, mit a prédálók körmei közül megmenteni sikerült, nem veszi senki, vagy ha veszi is, csak olcsón és hitelbe. Honnan fizeti a különféle adót, a község rovatait, a földmérés díjakat, a drága cselédek, napszamosokat, és végre honnan fizeti azon tőkét vagy husz harmincz száztől kamatját, mit marhák és gazdasági eszközök megszerzésére néhány évvél ezelőtt nagy utánjárással, azon reményben kölcsönözött; hogy azt a kárpótlásból nem sokára kifizetendí**).

Ki ezen körutat megtette, annak leend csakis helyes fogalma vagyoni állásunkról, és csakis az méltányolhatja jövőnk iránti aggályunkat; mely veszély nem egyedül

*) Igen fontos észrevétel... Constantin császár megtiltotta volt hajdan adószedőinek, hogy gazdasági eszközöket, igás marhát, s rabszolgákat elkobozhassanak, s még pedig gyalázat büntetés alatt, a mint ezt a Cod. Theodos. II-ik könyvében láthatni. Szerk.

**) A teljesedés ideje is közeledik... a kamat utalványok már is szép gyorsasággal adnak ki, melyek közvelen előpótlái végleges kárpótlásunknak. Szerk.

minket fenyeget; hanem megszűnővén az adózási képeség, főleg az államnyit fenyegeti, évenként nagyobb összegeket lévén kénytelen elveszteni.

És hogy ezen állapot bekövetkezik, ha gyors és hatályos segély nem eszközöltetik, azt legczélszerűbben beláthatni azon körülményekből, melyek pénzügyviszonyunkra, és ebből folyólag vagyoni állásunkra nyomasztólag hatnak.

Miután azon bajokról tárgyavattottak hírlapilag már több alkalommal szóltak, ezennel egyenkénti terjedesebb fejtegetésekbe nem ereszkedem; hanem azoknak a lehetőségig összes sorozatát felidézve, azon utakról és eszközökről kívánok szólni, melyeket pénz és vagyoni helyzetünk kedvezőbbé alakítására szükségesnek vélek.

A pénzhányának egyik fő oka az ország passzív kereskedése. Fényűzési és más ruházati kelmékért évenként a német tartományokba vándorol ki egy nagy összeg; gabonáért, marháért, sertésekért, sat. a szomszéd oláh tartományokba fizetjük az aranyat és ezüstöt, mely fennebbi összegekből kevés, igen kevés szivárog vissza honunkba. Utóbbi bajon részint a kormány segíthetne, a várnaknak a szükségletehöz mért szabályozásával; részint gazdáink, s műiparosaink, ha a tehetség azon fokán állnak, hogy azon árukat, mik a szomszédból behozatnak, előteremtének, és így azoknak behozatalt nélkülözhetővé tennék.

Egy más igen súlyos ok, az adónak nem a valódi tiszta jövedelmen alapult kirovata, mi évenként több milliót von ki a forgalomból; ezen apadást csakis a föld helyzetéhez, minőségéhez, és üzleti viszonyunkhoz alkalmazott adó megállításával lehetne valamennyire egyensúlyozni.

De legfőbb, leglényegesebb oka a pénz szűkének, és főleg ebből eredő vagyoni sülyedésünknek a földhitel intézetek nem-léte. Ha a földbirtokos, kinek legnagyobb tér, és legtöbb eszközök állanak rendelkezésére, a kívándorolt összegek megmarasztására; ha mérsékelt kamatokra pénzt kapna, gazdaságát azon pontra emelhetné, melyet a körülmények igényelnek, bizonyára az évenkénti pénzadást tetemesen csökkentené. De miután jelenleg a jövedelem silány volta, és pénzhánya miatt a birtokos gazdasági körét csakis a mindennapi szükségletek megszerzésére kénytelen szorítani: nem azon kell bámulnunk, hogy nincs pénz, hanem hogy még van pénz.

Mindenekelőtt tehát egy földhitel-bank létesítésére törekedjünk, mi egyedül képes jelen helyzetünket javítani. Hogy annak felállítása ne csak ohajtás maradjon, hanem valósuljon; felséges császáruk és fejedelmünk

EGY KIHALT CSALÁD TITKAIBÓL.

(Beszély)

Gr. Lázár Kálmántól.

(Folytatás.)

V.

E század elején, midőn a Stolberg grófok, a Schiller és Bürger kezéből a lantot még alig ragadá ki a halál, és dalaik föléledtek a nemzet ajkain, midőn Göthe Margitja s gyöngéd víztündérnője eszményvilágba ragadták a szép, a költői iránt oly fogékony nemzeteket, nem csoda, hogy a váratlanul fölhasznált harci kürt hangja elébb megdöbbenést, azután rajongókká tette a már is annyira lelkesülteket.

És e lelkesülés megragadta a nőket is. A selyem-lágy, szőke fűrtű, szelid kékszemű német hölgyek szívében teljes erővel föllángolt a honszeretet eszméje.

Ma a szép, szelid német hölgyeket látva, kiknek szemeikből kiolvashatni az ábrándosságot, alig képzelhetjük, hogy a honért minő áldozatokra készek voltak anyáik e gyöngéd lényeknek, kik mindig eszményi világban ohajtának lebegni és legboldogabbaknak érzik magokat szerény elvonultságban, csöndes házikorban — elmerengve a hold ezüst sugaránál, lesve a csermely és szellő susogását, kéjjel szívja a virágok illatát.

Ilyen volt Gertrud is.

Gyöngéd, ábrándos; de midőn Napoleon nemzetét fenyegeté, szívében fölébredt a honszeretet s e szent név „haza“ halálára mindig föllelkesült, noha vén gouvernanteja e rajongásért mindig kinevette, bátyja pedig szigorú neutralitást követvén, ovakodott politikai vitalkozásokba ereszkedni, sőt házában minden ily színű társalgást megtiltotta.

Midőn a szép hölgy sétájából haza tért, nagyon föl volt indulva.

Keble erősen hullámzott.

A legkülönbözőbb képek merültek föl lelki szemei előtt, a legkülönneműbb gondolatok nyugtalaníták.

Eszébe jutottak az Alfréd köréből töltött gyermek évek kedves emlékei, az akkor még gyermek-íjúnak hozzá való ragaszkodása...

Szívébe vélt az ifjunak látni s felfogá, minő keserű fájdalom dúlja keblét...

És kitudja, mennyit szenvedett, mennyit küzdött? Ah, az ilyen ifjunak szép, hosszú fűrtöktől körül árnyalt, de sovány, halavány arca, a komor, méla tekintet, homlokán az alig behegedt seb helye, nem mind arra utalnak, hogy sokat kelle küzdenie, sokat szenvednie.

És ime! El van hagyatva, üldözve... Ah, ha megmenthetné őt?... De mit tehet egy gyöngé nő!... Leborult és buzgón imázott érte... Az ima némi vigaszt adott, de megnyugtanni nem bírta... Oh szegény, szegény Alfréd!... A hölgynek úgy tetszett, mintha szobájában oly fojtó lenne a lég.

Föltárta ablakát.

A távolból fuvolahangokat röptetett feléje a halk esti szellő. Sajátos reszketegség futott végig az elhalványuló hölgy tagjain...

Oly csodás, kimagyarázhallan érzés.

De minő hangok is voltak azok?

Miként lehete a hangokban annyi érzést lehelni.

Pár hét óta gyakorta hallotta e szép zenét, de mintha soha egyszer is nem lett volna az oly szívhöz szóló.

Az ifju játszott-e több érzélemmel, vagy ő ért-e el ama perczben jobban?

Nem, nem.

H szem magok a falusiak is, kik munka után holdvilágos estéken leültek a kapujuk előtti ereszt alatt kipihenni a nap fáradalmait, elnevezék Alfrédet: „éji búvós fuvalásnak“.

Miként is emelkedtek föl e hangok, mint a dalolva föllegek között eltűnő pacsirta, miként esdekeltek részvétért, mint panaszlálak el a zenész mély, szivrepesztő fájdalmát.

Gertrud becsukta ablakát, hogy ne hallja tovább a zenét, mi fájó ábrándokba ringatá lelkét s keserű könyeket csalt szemeibe.

És mégis soká, nagyon soká vélte azt hallani.

Midőn végre az álom becsukta szemeit, akkor is az ifju lebegett előtte.

Minő zavartak, nyugtalanító volt álmai!...

Alfrédet vélte látni, a mint proszlik veszik körül s vérpadra hurczolják... az ifju töle esdekel segélyt... ő oda rohant s akkor? oh, akkor egy véres fő gurult lábai elé!...

Gertrud földiárd álmaiból.

Egész éjen át nem bírta többé behunyni szemeit.

Másnap nevelőnéjével ujjal azon irányban sétált, hol azelőtti napon Alfrédde találkoztott.

Midőn a hirdetményfához ért, elolvasá figyelemmel a ragasztványt.

A leírás nagyon pontos volt, meg a sebhely se volt ki-felejtve...

Gertrud felsikoltott.

A nevelőnő elbámult, mi leheté kedves növendékét, s midőn észrevette az okot, elővonna szemüvegét, végig betűzte a ragasztványt.

(Folytatjuk.)

Szeretteim.

Künn virágos hegy s völgy, szép hazám arczképe,
Benn lakomban hű nő s kis fiam ölebe.
Kitekintek olykor ablakom nyílásán,
S mintha szép multunkat szemem előtt látnám!

A rózsák mint régen, most is úgy feselnek,
Jár, kel a nép vigan, ad és vesz szerelmet,
Nem változtató meg a madár szólását;
De a mi szívünkben hol a régi vígság?

Andalgó szemekkel felnézek az égre,
Képzetem elszárvál kétes jövődkre,
S szívszakadva kérdem, kiket úgy szeretek!
Hazám, nőm, gyermekim! mi lesz belőletek?

Mint fiai közt, a madár, eledelét,
Szívemet köztetek akint osztottam szét,
S megvidulnék ridég karján a halálának,
Ha titeket itten boldogul hagynálak!

DÓZSA D.

engedelmével szükséges, hogy ezekben is magunkról gondoskodjunk.

És miután a telekkönyvekből, ha még hiányos voltak miatt nem is pontosan, de közép számmal, a nemesi birtok földbecsének értéke meghatározható; azt hiszem nem léteznek oly körülmények, melyek a galicziai nemes birtokosok által már régebben felállított, vagy a magyarországi birtokosok által közelebről tervezett földhitel-bank létesítését akadályozhatnák.

Mindazáltal hogy egy ily jótékony intézet tökéletesen megfelelhessen üdvös céljának, és a kölcsöntőkéket sikerrel feltölthessük gazdaszatunkba, megkívántatik, hogy azon részletes akadályok elhárítására is, melyek az ipart és gazdaszatot lenyűgözve tartják, hatályos lépések tészenek. Ilyenek a cselérendszer és mezői rendőrség felállítás. Az urbéri viszonyok kitisztítása. Tagosítás könyvtése. A telekkönyvek végleges befejezése. A törvényes ügyek gyorsabb folyása. Egy központi gazdaszati tanintézet, és több gép-gyár felállítása. Hogy utóbbi intézeteket nem sokáig fogjuk nélkülözni, arról kezeskedik a muzeum tárgyában szép sikerrel nyilvánult buzgalmunk.

Az már most a kérdés, kik által és mi uton tészenek a lépések, hogy sikert lehessen remélni. Mert hiába a jó tanács, hiába teszszük a javaslatokat, ha célszerű eszközöket nem választunk fogatosításukra.

Miután honunk anyagi jólétének előmozdítására, a kereskedői kamarák és a gazdaszati egylet hivatvák; és a kormányzati hivatalos érintkezésben csak ezen testületek állnak; az említett részletes akadályok megszüntetését csakis azon testületeknek egyetértő és erélyes működésétől várhatjuk.

A földhitel-bank létesítésére megkívántatott legfelsőbb engedély kinyerése végett, nézetem szerint, legcélszerűbb lenne: a felsőcsászári pár közelebbi Magyarhonba érkezéssel egy, a gazdaszati egylet tagjaiból alakulandó küldöttség által esedezésünket felsőcsászári elölde elébe terjeszteni. — Használjuk fel tehát a kedvező alkalmat és mozogjunk; mert nem elég csak panaszkodni, hanem tenni kell, ha eredményt akarunk.

GRÓF KÁLNOKY DÉNES.

FONTOS TALÁLMA NY.

Azon temérdek ösintésvényi és szokásos akadályok mellett, melyek Erdély földiparát terhesítik, s ezáltal anyagi felvirágzásunkat hátráltatják, nevezetesen hátrányára válik gazdaszatunknak a földművelési eszközök hiányos szerkezete is.

A földművelés kezdő betűje a jó eke. Nemzetiségünk kebelében Vidács ekéjének terjedése egy új korszakot nyit meg, amde ezen ekék mostani földviszonyaink egy szükséges feladatának nem felelnek meg t. i. hogy velők hegy ellenében s meredek oldalakat szánt-hassunk. Általában a kerülő ekék nem versenyezhetnek a meredekeken a váltó ekékkel, s a váltók, a téreken, nem a kerülőkkel.

Igy egy fontos problémává válik a váltóekék hiányos szerkezetének tökélyesítése. Szerkezetükben legnagyobb hiány az, hogy minden borozda végén le kell a földtől takarítani, s újra az eke tuloldalára fordítani az ekelapoczkát. — Igy ez eke használata nevezetesen idővesztéssel jár; s éppen e miatt a váltóekék nagy előnnyel bírnak térhelyeken amazok felett.

Nagy fontosságu volna egy oly találmány, mely mind két eke előnyeit kifejezné, melyet lehetne váltani gyorsan, gépileg, s mely téren kerülő szántásra szintén alkalmas lenne.

Lehetséges-e ezen szükségesség megfejtése? Régen gondolkoztak már ezen gazdák; de a felfedezés öröme nekünk jutott.

Egy ily váltó-kerülő eke, mely a feltett kívánatokat egyesíti, a múlt évben fel lön fedezve, Maros-Vásárhely vidékén, a makfalvi kerületben, torboszlói földbirtokos Berezki Sándor ur által.

Berezki Sándor ur ekéje könnyű, egyaránt szánt, a földet megfordítja, szétőri, szerkezete folytán gépileg váltható, s hol nincs szükség a váltásra, ott kerülő szántásra szintűgy alkalmazható. Ezen tisztelt barátunk állítása szerint, a múlt évben két kis székely lóval szántott oly agyagos földet, hol máskor négy marhát használt, most ekéje nyomán szép gabona diszlik.

E találmány fontosságának mezőgazdaszatunk kérdésében országos érdeke kétségbevonhatlan, ennek közhasznosítása mindnyájunknak érdekében áll.

Mint hogy ez ekénélkülözve van a hosszú vas, természetesen a lapos vas alakja az eddigiektől eltér, s ez egyetlen vas teszi a barazdában az alap és oldal-vágást.

Berezki urnak kovács által kellyén az ekevasat ily alakra kiveretni, az sokkal többbe került, mint gyárilag előállítva kerülendene.

Hogy pedig az vashányaknál gyárilag készítették, legalább 50—100 megrendelő kellene; és e cél elérésére szükséges annak célszerűségéről nyilvános próba-szántás által köz tudomást szerezni.

Bátor vagyok az országos gazdasági egylet gépészeti osztályát, ezen mindnyájunkat legközelebről érdeklő találmányra figyelmeltetni. — Méltóztassék Berezki urnal érintkezésbe jönni ezen ügyben, s próba-szántás, vagy műkiállítás alkalmávali megbíralás avagy más célszerű intézkedés által oda hatni, hogy ha ezen találmány azon nyomatékos problémát megfejt, melyet országunk hegy-völgyes vidékei tettek föl az ekékre nézve; az ország minden gazdáinak bizalma és alkalma lehessen tisztelt barátunk Berezki urnak találmányát igénybe venni.

Ohajtandó volna, ha a feltaláló ur is egy ekét, legalább vas részét, valamelyik vashámorunknál gyárilag készíttetné el, hogy így lehető áráról is tudomást szerezhetve, annak országos szétterjedése könnyíttetné.

Miután B. ur ekéje, biztos értesülésem szerint, azon előnnyel is bír, hogy csak félannyi igáserőt kíván, s maga a feltaláló ur torboszlói agyagföldjeit a múlt évben kettős fogatu székely apró lovaival mivelletté, hol máskor négy ökrös fogatokat használt más ekék előtt, s új ekéje nyomán most a legszebb vetés diszlett; bizvást remélhetjük, hogy ezen ekék Erdélyben gyorsan szétterjedendek.

Szerföltott ohajtandó volna, ha tisztelt barátunk Berezki ur, gyárilag, s a lehető legcsinosab alakban ekéjét kiállítva, ugy mutatná be a gazdasági egyletnek, hogy az innen, ha célképesnek találatik, a bécsi kiállításra „új székely eke“ név alatt megküldetnék, mellékeltetvén egy meghatározandó gyári ár, mennyivel azt minden megbízásra előállítani lehetne. Ausztia hegyvölgyes többi tartományai bizonyosan hasonló örömmel fogadnák e találmányt, mely a hegy s oldali földek most oly csüggesztő terhes kezelése körül új korszakot nyit.

DÓZSA D.

Háromszék, márcz. 26-án. (Tagosítási hírek). Elzajlott a farsáng minden örömeivel, gyönyöreivel.

Béálltak az únalmas egyhangu böjtnapok, s csak a visszaemlékezés a közelebb lefolyt carnevalra s a ki-kelet közlegése nyujt némi üdülést és szórakozást a kifáradtaknak.

A kalmárok tele zsebbel, az atyák és mamák üres erszénnyel, a bájús hölgyek elorzott szízzel élék át a böjti napokat.

A falusi élet csak is az évnek e szakában kezd unalmas lenni, különösen oly hosszasan tartó téli időben, mint az idén.

A nagy városiak nem is ismerik a farsáng utáni napok unalmasságát, ők most is a gyönyör és élv mámorában usznak, színház, concert, s más estélyek mind megannyi elszóródást nyujtanak; az igénytelen falusiaknak misem zavarja meg csendes magányát ez évszakban, e csend, e némaság azonban vajmi jól esik a sok zaj után, ilyenkor több időnk marad közügyeink, mindennapi életkérdéseink megvitatására; szóval, ez az idő, midőn előmunkálnunk kell a jövő kikeleteni teendőinkre.

En is most, midőn már vége volna a farsángnak, — s a lapok a farsángi híreknek kívül más tudósításoknak is helyt adnak, megkísértem Háromszék szép rónatájáról pár sort írni a K. Közlönynek.

Időjárásunk, mely october vége óta kevés kivétellel téli szint öltött magára, a napokban átalános örömré nagy változáson ment át; a hideg, szeles, kellemetlen napok helyett gyönyörű tavaszi idő köszöntött be, — a nap melegen sütött, kicsalta földből a sarjadzó zöldséget, a madarak vígan daloltak, a pacsirta fenn a magasban hallatá szabadságdalát; mindenütt öröm és lelkesedés a nagy természetben, mindenütt a feltámadás szép jelenségei mutatkoztak; a szorgalmas szántóvető már ekéje e legjobb barátja után látott, hogy a hosszas pihenés után újból megismerkedjenek; midőn egyszerre a jótékony nap sugarait sötét nehéz fellegek hálózak be, midőn a Neme-re szele keményen kezd dühöngni, havat szórni már már éledni-kezdő mezőinkre, halotti lepellel fődven be a nagy természetet, letarolván mindent s füstbe döntvén szép reményeinket a kikelet beállása felől; — a madarak újra elhallgattak, — csak a szél zúg, az orkán dühöng, újra tél állott be; s a szántóvető ekéjét fészerebe zárta, s kandallója meleg tüze mellett fel-felsohajt, hogy bár már jönne az a tavasz régen várt és ohajtott örömeivel! mikor lesz, hogy többé nem csalódnak és csalatunk?

A hosszas tél csaknem minden takarmányainkból kifogyasztott, minden marháinkat szüntelen istálón kellett tartanunk, a hideg, szeles, néha nedves időjárás öszivetésünket nagyon megcsargította, a gabonánk máig mondani semmi ára, átalános pénzszűke mindenütt; ellenben a kézművesek és kereskedők most is hallatlan drágán adják el áruikat, ha ez soká így megy, tengődünk s nem segítünk magunkon, igazat adunk G. J. urnak, hogy az „erdélyi földbirtokos isten szabad eke alatt legszerencsétlenebb ösintésként az emberiségnek“ — mivel valóban, ha év végével számot vetünk a mostani közkiadások és pénz szűke mellett jövedelmeink és bevételeinkkel: ugy találjuk, hogy 0=0.

Hol van hát a szegény földművcs fáradsága, szorgalma megjutalmazva, ki mindennapi kenyerét arcának veritékével szerzé?

Végpusztulástól minket is háromszékietek csak csupán és egyedül a tagosítás menthet meg.

ÜTI VÁZLATOK.

VII.

Róma, 1857, febr.

Nézzük már most a mulatóházakat. Ezek sok mindent mondhatnak el a bennők mulatókról.

Mulatság! Mi az a mulatság? — Mindennap találkozhatni vele és mégis, ezen közönséges dolog nincs ugy meghatározva, hogy minden külön egyéniség, saját észjárása szerint a meghatározásokból ne hagyja el, vagy, ahog ujat ne tenne.

Egy kintolódó hegedű csikornyás hangjaiban, vagy a búsongó furulyaszóban, sőt még a dunnogó csimpolyában is mulatságot lel havasi közemberünk. Mulatóban kurjongat, rugja a tánczot, meg-megforgatja szíve választottját, közbe hosszukat hajtva a pálinkás üvegéből. Ez mulatság; ki tagadhatná azt? — de merőben más valami, mint azon élvezet, midőn, valaki igazán művész-színészt látva, egytt érzi át szerepe minden érzelmét; együtt örönd a névétel és könyekre fakasztja fájdalma. És mulatságból, mindkét fennebből merőben különböz, más nemű, de fenséges mulatságból, dolgozhatik a művész művein: fontolva gyujti össze az egyes eszméket, gondallal illeszti össze az egybetartó részeket és a bevezégtt egész előállását, meg-elevenedését leirhatlan kéjérzéssel kíséri.

De nem is szükség sok szót vesztegetni annak bebizonyítására, hogy egyesnél, valamint tomenéül a jellem igen nevezetes vonalait lehet kiolvasni a rendes mulatságból.

De, lássuk előbb magokat a romokat és csak azután beszéljünk ily nemű következtetésekről.

Nem lehet mással mint a Colosseummal kezdeni. És pedig, semmiről se nehezebb helyes képzetet adni az olvasónak, mint éppen a Colosseumról. Gyakran elvész a leirt tárgyak nagyszerűsége és alakja a sok szám és a sok szó közt. A Colosseum egy rengeteg nagy, hatalmas kővekből és közben téglából emelt circus. Udvára alakja körkőr (ellipsis) és onnan lépcsőzetesen emelkednek fel az ülések toronymagasságra körös-körül. Nagyságáról semmit se mondok egyebet, mint azt, hogy az ujjab szá-

mitások szerint 87 ezer nézőt fogadhatott be. A nagyszerűségben áll eme romnak födész, és hogy majdnem 2000 év súlyát hordozza, abban áll főerdeke. Régebben ugyanazon helyen, melyen ezen végtelen nehéz épület áll, moocsár volt. A moocsárt bétöltötték és Kr. u. az első században emelkedett helyén ezen, ugynevezett Amphitheatrum Flavium. Mint állítják, sok ezer fogoly zsidó munkálkodott építésénél, kik az elpusztított Jeruzsálemről kerültek ide. Midőn Titus császár megnyitotta 5000 vadállatot öltek meg a játékövnyen, az ünnep megülése csaknem 100 napra terjedt. Azután 400 évig volt gladiatori játékok színhelye. A keresztények üldözése alatt irtoztató kegyetlenségeknek volt tanuja. A hatodik században még épen, a nyolczadikban még meglehetősen állott. A közép időben erőssége is volt a római nagyságnak, de már mint rom, későbbre pedig három roppant palot épült falának egy részéből. V. Sixtus és XI. Clemens gyárrá kaptak egy részét átalakítani; — egyik vállalat se sikerült. Végre, XIV. Benedek 1750-ben azon keresztény mártýrok tiszteltére szentelte az épület meglevő részét, kik benne veszték el. Jelenleg gond van arról, hogy többet ne romoljon, — tisztán van tartva, sőt, igen sok dűledező része igazított. Udvárán körül 14 szent kép van.

A Colosseum rendkívül érdekes rom, nem szólhatok azonban igen hosszasan róla, különben, ugyanazon mértékben beszélve a többiekéről, nagyon terjedelmesekké válnának leveleim. Menjünk tehát másokra át.

Ha csak egy pillantott vethetnénk olvasóim az ugynevezett Caracalla fürdői romjaira, többet látnának és értenének meg belőle, mintha óráig olvasnák annak legpontosabb leírását. Ha egy végtelen nagy épület, egy valóságos labirintus felfogására, a papiros betűire van valaki utalva, kitartó figyelemmel és gyakran órákat kell tanulmányozni, hogy helyes képzelet szerezzen magának róla. Éy hát ha még a labirintus romba van dőlve! — ha csak romjainak van bírása, — és ha azok, kik he-tekig és hónapokig tanulmányozták is, csak tapogatózva, csak találgatva járhatnak el munkájokból! Bátoran lehet állítani, hogy oly nemű kutatások, sőt még eredményeik se ily nemű vázlatokba válnak.

A következőket vélelem megemlíthetőknek, a Caracella fürdőit illetőleg.

Óriási romok! Mint állítják 710 láb hosszú és 470 láb szé-

les volt az épület. És minő magas! Toronynyi falak állanak csunkán és szabálytalanul egymás mellett, melyek hajdan a pompás termeket képezhették. Most csak elbeszélők, hol volt régen az úszoda, hol voltak a társalgó-termek, a szín- és más játékok helyiségei, a gőzfürdő. Reá mutatnak egyes bemélyedésre a hideg falak tövében és pompás szobrokat emlegetnek, melyeket azokban lelték volna és így a többi szoborhelyeket is ily nemű szobrokkal tölti be a képzelet. Most mindazon pompából nincs egyeb, mint immitt-amott egy-egy kevés moosai maradvány. Alatt hevernek ugyanazok, nagyobb részint a porban, a suttban vagy apró kis növények fedik, — mert a természet az enyésző dolgok alapján örökké ujat terem; — de azon moosai, melyek most alatt hevernek, régebben nagyobb részint a termek mennyezetét díszítették. A magasból nagyon alá kerültek, de ilyen a sors keze.

Midőn az ember bámulása tetőpontra hűgott volna, a pazar fényűzésre gondolva, mely egy fürdőházat ékített, — a városra, mely képes volt elég vendéget adni egy ekkora fürdő és mulató-intézetnek, — a roppant falakra és víz-vezetőkire figyelve, melyek biztos jelei nemcsak fényűzésnek, gazdaságnak, de annak is, hogy Rómában meg volt állandósulva és nemcsak egy eltűnő jelenség volt a hatalom, akkor figyelmeztetik reá, hogy ez a világért se magára van Rómában, sőt de még több másoknak vannak itt romjai és pedig még nagyobbaknak is.

40,000 keresztény dolgozott kényszerített munkát, az akkori uraknak a Diocletian-ról nevezett fürdőt építvén. Nagy házakat emeltek! Kétannyi vendéget tudott ellátni ez fürdővel mint a Caracalla magában is rengeteg intézete; — egyszerre többet három ezernél. A fő, meg a melléképületek kerülete majd egy (angol) mérföld. Egy terméből egy pompás templom alakult Michel Angelo vezetés szerint, — egy másból hasonlóképp Is-tenháza, de kevésbbé érdekes, — és az annak megfelelő terem jelenleg... raktár. Legnagyobb része pedig az épületnek majdnem felismerhetlen kőhalmaz, néhol szédítő magas és tjesztő széles boltozatok lételel sejtelve.

B. KEMÉNY GÁBOR.

(Folytatása következik.)

És itt kedves örömkre szolgál tudatni, hogy Szentkatolnán a tagosítás már meg van állítva, *) a magas kormány engedélyt megadta és utasítását az illető hatóságokhoz, hogy ezen üdvös művégrehajtására segédkezet nyújtson. Jövő tavaszon, mielőtt az idő engedi, a mérnöki munkálatok meg is fognak kezdődni.

Üdvözeljük lelkünkben a lelkes szentkatolnaiakat — kik legelőbb fogván föl a kor igényeit, utat törének előttünk a tagosítási eszmék megbarátkozására — s koszoruzza siker és ezer áldás faradozásait!

Vajha e példa-adás lelkesítőleg buzdítól, árasztaná el áldott sugarait vidékünkön, vajha mentől több utánzókat találna, vajha azok, kik leginkább hivatvák, mindent elkövetnének a tagosítás kivitelére!!

Tagosítást Háromszéken is, ha élni akarunk, és pedig nekünk élnünk kell; mert isten e népet nem azért teremté, hogy elveszzen, hanem hogy éljen az örök idők hosszú sorain át és pedig jólét és boldogságban!

HUNÁRKAY.

Dézs apr. 5. 1857. (Tagosításügy, temető, hirlapok.) A tagosítás Dézsben, mint már e lapokban említetttem, elvileg még a múlt évben elfogadtattott, annak kikérelhetetlen szükségességéről minden értelmes ember meggyőződve. Egy bizottmány neveztetett ki néhány hetekkel ezelőtt birtokosokból s választott községi képviselőkből álló, mely annak miként leendő foganatosítása iránt tanácskozzék s a városi közönség gyűlésébe kész tervet nyújtson be; ezen bizottmány már néhány gyűlést tartott is, de fájdalom kevés eredménnyel. Annak különböző nézet merült fel, melynek alapját a magán **) és nem a közérdek képezé, hogy megállapodási pontokhoz nem juthattunk. Van, a ki azért idegenkedik a tagosítástól, mert sokba kerül; más azt mondja, hogy felszárad mulva megint oda jutunk; hol a tagosítás előtt állottunk a földök vízszinti elaprósítása az osztályok által mulhatatlan békévelkező, miután a maximum vagy minimum törvény által szabályozva nincsen. Van, a ki belé egyeznek, ha jobban megmivelt földjeit commassálás alól kivethetné, mások 3 — 4, 5 tagról *** ábrándoznak. Még olyanok is akadnak, kik a tagosításra vezető előleges lépésnek tartják, ha az egyik határrész minden évben használat alá jön, azonban a földök utakkal kötöttek össze. Még oly véleményeket is hallottam, melyeket átallok papírra tenni; ily körülmények között nem bámulhatni, hogy sikerbe nem sok a kilátás, s a nem igen parlamentarista modorban folyt tanácskozás illetlen szóváltások miatt félbe szakadt és sokan a tanácskozásból kivonták magokat, kik egy felsőbb helyre terjesztendő memorandum készítésével foglalkoznak. Adogily állásban a jelen évben minő gazdasági rendszert folytatunk, még nem tudjuk; miután felsőbb rendeletnél fogva a tarló és ugar-legelők megszüntetése, s az istálló-rendszer behozatalára vagyunk kényszerítve. Kértük ugyan, hogy határunkat kevés kivétellel az eddigi rendszer szerint használhassuk, míg a már elvileg elfogadott tagosítást végrehajthatjuk, de felterjesztésünkre semmi válasz még nem érkezett. Vagyunk e szerint a legnagyobb bizonytalanságban, minek az a rossz következtetése, hogy földjeink egy része miveletlen maradt. Érkezett ugyan egy kerület-hivatali határozat, mely szerint még az időre, az eddigi rendszer mellett határhatalmat megengedtetik, ha határozatilag kimondjuk, hogy a jövő évben az istálló-rendszert behozzuk; de ezen határozat nem vitetett keresztül, sőt visszairt a közönség, hogy az istálló rendszert a tagosítás előtt behoznia lehetetlen, mit határozand a felsőbbség, az újabb felterjesztésre, még nem tudjuk; de, mint hallottam, a csordát Sz. György-napkor még is csak kihajítani szándékoznak, s a felsőség kegyes elnézését remélik.

A Dézshez közeledő idegen előtt különösnek tetszhetik: hogy legelőbb is a város emelkedettebb pontjain fekvő temetők, mint a mulandóság szomorú jelképei tűnnek fel a szem előtt, s már a legelső benyomás is szomorú, mely még sokkal szomorubbá válik, ha megjárjuk azokat. A múlt héten, egyik legszebb tavaszi napon, megsejtáltam a reformátusok nagy temetőjét, mely hasonlólag a város felett emelkedő dombon terül el s mennyire fájt látnom, hogy a földet, mely kedveseink sírját takarja, sertekek turják. Én azt hiszem, több kegyelettel tartozunk viseltetni halottjaink iránt. A városi budgetben e temető rendezésére s bekerítésére 150 fr. p. van kiírva, ut az ideje az összevet, a kitűzött célra fordítani, midőn a bekerítés megtörténendik, jó lenne mindenkit, kinek halottja nyugszik a temetőben, felszólítani, hogy kedvesei sírhantja körül legalább egy facsemetét ültessen; akkor valódi sírkertté alakulna a temető, melyet most kétszeresen fájó érzettel a kegyelet szent érzetének siralmával kellett megjárunk s azon könyvek közé, melyekkel a megholtak emlékének áldoztunk, vegyült egy más, melyet a

*) Éljenek a szentkatolnaiak!

Szerk.

**) A tagosítás elvben köz-, de legközvetlenebb hatásában privátérdek lévén, igen természetes, hogy tárgyalásokkor a magán kérdéseknek fel kell merülniök, s azokat a lehető alkudozásokkal ki is kell egyenliteni; egyébiránt ily végtelen jó hatású reform kérdésnél a privát érdeknek sem szabad kicsinykednie szerfelett.

Szerk.

***) Mi is azzal tartunk, hogy 2 — 3 tagon alól nem lehet Erdélyben, a térségeket kivéve, tagosítani.

Szerk.

kegyelet hiánya s az élők közönyössége s hálátlansága miatt szoktunk hullatni.

Mivel a statistikai adatoknak, főleg ha szellemi életünkre vonatkoznak, nagy barátja vagyok, közlöm a folyó évnegyedben a dézsi postán kiadott szokott lapok számát: Kolozsvári Közlöny 10, M. Futár 8, Pesti Napló 4, M. Sajtó 3, Buda-pesti Hirlap 1, Vasárnapi Ujság 28, Magyar Néplap 8, Növilág 11, Delibáb 5, Napkelet 4, Hölgyfutár 2, Falusi gazda 4, Családi lapok 1, Tanodai lapok 1, Katholikus néplap 1 példányban jár. Hogy a múlt évinél kevesebb az ideérkező lapok száma, azon körülménynek tulajdonítható, hogy a környéken 2 új posta-hivatal állott fel, M. Lápón és Strimbujban.

R. L.

Zilah, márcz. 30. Városunk közgyűlésében pár év óta a határbetöltés eszméje fekszik szőnyegen, melynek szükségessége és időszzerűsége mellett és ellen számos vélemény hallható, s mely a város gazdasági viszonyait közelebbről érdekli. — Községünk főképen földmivelő hely, s lakosságának azon nagy részén kívül, mely kizárólag evvel foglalkozik, a gazdaság az iparos osztálynál is egyik első keresetmódot képezi; miről tanuskodnak rosz határunk derekán megmivelt szántóföldei, s a szépen munkált szőlőhegyek. A vidékről szolgáló bejött béres-liczkó, vagy a városi szántóvető fia, mielőtt igyekezete által annyi pénzt szerezhet, két ökröt vásárol, s esztendőn át velők keresi kenyérét. Ezeknek azonban vagy semmi, vagy nagyon csekély földbirtokuk lévén, marháik eltartását csak a bevégzett munkatani mezőfelszabadítás teszi lehetővé, — honnan a hideg tél szorítja be, pár hónapig istállóikra. Ha már most eltöltjük őket a szabad-mezői logeltetéstől, nem lévén képesek annyi legelőt, vagy takarmányt szerezni, mennyivel barmaikat kitarthassák, kénytelenek lesznek élelmök ez egy forrását eladni, — s teremtetünk magunknak proletáriusokat. És itt meg van felelvé azoknak is, kik a határbetöltést azon szempontból sürgetik, hogy az eddig oly gyakori praevicariatioknak eleje vétessék, mert ha lélektanilag veszszük is: nem több kártételre van-e kényszerítve, kinek kevesebb keresetesszók áll keze ügyében? Emellett: megfosztja magát a város földmivelése egyik emeltjűtől, s azon fogas-erőtől, mely közterhei viselésében nem megvetendő expedienst szolgál. — Ez a dolog anyagi oldala, s az erkölcsi sem kevésbé fontos. Tudjuk, a vagyontalan osztály mennyi idegenkedéssel viseltetik a tehetősök iránt, nincs miért ingerelni őket, csekély, sőt képzelt előnyök felében *)

Mult hó elején tartattott meg a helybeli ev. ref. h. a t. osztályu gymnásium és véle egybekapcsolt három osztályu elemi tanoda 1-ő félévi közvizsgálata, végig diszes hallgatóság előtt, s tekintve a tanulmányok jelen tanrendszerről kifolyó sokféleségét és nagy terjedelmét, kielégítő eredménnyel, általában a közelebbi évek tanodai jegyzőkönyvei a régiékel összehasonlítva, a serdülő nemzedék növekedő tanulási buzgalmáról, élénk industriájáról tesznek örvendős bizonyosságot; mintha ők is éreznék a kor cselekvésre ösztönző szellemét, s magok előtt látnák a nemzeti létünk jelenében tátongó hézagot, melynek betöltése az ő erejükre várakozik. — A Wesselényi Miklós halála óta üresen állott főgondnoki hivatal b. Wesselényi Farkas ő nga. vállalta el, kinek ügyszeretete, s vallásunk és közmívelődésünk iránti érdekelttségétől minden jóra lehetünk jogosulva. Ohajtandó volna azonban, hogy a most alig pár évből álló tanodai inspectoratus a város és vidék értelmiségéből mielőbb kellő számra egészítették ki. Ezt nemcsak a a protestantismus szelleme kívánja így, de illő is, hogy a kik ez oskolát nemes áldozat-készséggel, önmaguktól megvont fillérekből gédelgetik, főleg most, midőn egész jövőjére kiható életkérdések jönek tárgyalás alá, — ügyeinek intézésébe minél szélesebb befolyást nyerjenek.

Még mult januári egyik levelünkben említve volt, mikép városunk piaczná casino, színház- és vendéglő-épület emelése van célba véve; a terv részletebb körülírása azonban akkor tévedésből elmaradván, ezennel idejegyezzük. Ötszáz, községileg biztosított részvényt bocsájtának ki 20 pfrtjával, két évig kamattalanul. Harmadik évben kezdődik a részvények sorsvonás utáni beváltása, ugy pedig, miszerint a melyik kijön, az eredeti tőke ötös procentjével együtt, kétszeres mennyiségben fizettetik ki, s ekkint, huszonkét év alatt az egész le lesz tisztázva. A részvények már mind elkeltek, s ha a commercialis államszolgálat városunkra eső napszám-illetékét felsőbb helyen ez építkezésekre fordíthatás végett megnyerni sikerül: jövő év elején a terv kiviteléhez hozzá lehet fogni. Azt hisszük, velünk együtt minden értelmű és a kor-igények színvonalán álló ember hazafiúi örömmel fogja szemlélni és üdvözölni az emelkedő közszellem azon tekintélyes nyilatkozványát,

*) T. levelezünk ezen nézeteit nem osztjuk. Erdélynek évszázadok mulva se lesz oka a proletariatus tulerjedése miatt agódnia, addig pedig a mezőbirtokosok észszerűbb gazdaságat alkalmazhatása végett, minél inkább a birtokosok érdekeihez kell indomíttatnia; kinek nincs földbirtoka, vagy azt nem hasznosíthat, ne kíváncsi igas marhá a más tulajdonán tartani, dolgozók tenyerelése a mezőn, menjen gyárakba, elég jól fizetik a kézi munkát a két millió népes Erdélyben, még felül ötszáz ezer proletárnak is tudnánk munkát adni.

Szerk.

midőn alig ötezer lakónyi földmivelő város, közhasznú építkezések eszközésére, néhány nap alatt 10,000 pftot tud biztosítani.

Hir szerint Bács színészársasága Vásárhelyről közénkbe szándékozik.

Időjárásunk elvégre már tavaszra fordult, s az új nap édes melege ezer életet teremt ki a zsibbadt völgyek ocsudó kerge alól, csak a rideg Meszes füstölög még lecsúszott szemmel, iektén, s tartja magas kód-karjait a ki-kelettől nyájas táj felett, — mint részeg rektor, ki boszu- és pálinkától forrongó állati indulatját, bottal kezében, ártatlan árva gyermeknek akarja hűteni... De az önkénytelen hasonlat fájdalmas hűt pendített meg lelkemben, — mert tanítóink egy része, szellemi látköre elől a középkor pókhálóját még nem tudta lesepreni, s szent és nemes hivatását még mind a kutyapeccér szerepével téveszti össze, és — hanem erről, s közéletünk még egy más égető kérdéséről rövid időn kimerítöbben.

R. L.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

— A Katholische Christ. april. 2-dik száma Bosniából egy érdekes templomszentelési ünnepéről hoz tudósítást, minőt négy század óta Bosnia nem látott, még 1852-ben egy szultáni fermánt nyertek az ottani katolikusok, egy templom és egy kolostor felállítására Vidoski helységben. Most a templom egészen s egy szárnya a kolostornak felépült. A templom szentelése, mely pár hó előtt vitetett vége, 5 — 6 órai távolságból tolt össze a népség s vallásos elragadtatással ölelte, csókodta a szent célra emelkedett falakat. Örvendős jelenség lenne az előttünk, ha a nyugati vallásfelekezések erősödni kezdenének keleten. Bukarestben a reformáltaknak szintén szép egyháza virágzik, fiatal lelkészünk Kooz Ferencz úr mind egy iskola felállítására, mind egy sirtérhely nyeresége körül szép érdemeket szerzett magának. Ohajtandó volna, ha ezen szomszéd tartományokban szétszórt, s jobbadán országainkból kibújdosott protestánsok és katolikusok részére, minél több egyházból lehetne gondoskodni, miután tapasztalhatni, hogy a vallás és papság idegen földön is mennyire képes garantírozni a nemzetséget.

Komlósi Ida utolsó fellépése után még színházunk mindig zárva, a kolozsvári színészársaság, mely annyi kitűnő egyéniséggel bírt, még a mult nyári bukás következtében teljes szétoszlás elé néz. Többen tagjai közül már utra készülnek részint Debreczenbe, részint Szabadkára. A társulatnak még pár hétig itt maradáno töredéke fog még ünnepek után egy két előadást rendezni. A mult téli saison nem lehetett néptelennek nevezni, egy folytonos hasonló részvét befolyása alatt a színeszet itt magát huzomason fentartathatná, és valóban lelki örömmel tekintetők, ha valaha Kolozsvár oda jutna, hogy ezen magas szellemi élvezetében nyárón át lakóit, polgárait bájálhatná, s a köznemzetiség glóriáját saját körében emelhetné.

— B. Prónai Gábor tíz dr. aranyot tűzött ki annak részére, ki Petőfi „Honfi dal”-ához a legszebb zenét készíti. A pályaművek beküldési ideje f. évi sept. 30 a.

— A hajduvárosok a felségi körül alkalmával császárnő felségének egy 6,000 pfrint értékű paripát fognak hódolatul jeleül felajánlani. E paripa patkója, zablája, kengyele ezüst leand, s a magyar nyeregakarón „Bocskai” czimere fog pompázni. A hajduvárosok részéről 3,000 főtől álló banderium fog tisztelegni ez innepélyen.

— A tiszta-vaspálya körüli munkára egynehány ezer napszám jött be Csehországból. Temérdek napszám-felesleg lehet Csehországban, midőn a monarchia csaknem minden vasútépítésénél a munkások legnagyobb tömegét ezen kis ország állítja ki. Kérdésen kívül hisszük, hogy a beköltözött ezrek közül sok száz fog véglegesen Magyarországra maradni.

— Már jelentettük, hogy a bécsi hitelügylet egy fikegyeletet állít fel Brassóban, mi által kérdésen kívül Erdély megapadott pénzforgalma új lendületet veend, főként ha a kölcsönt a kölcsönzők észszerűleg használva fel, gyarapodásukra s nem bukásukra fordítják. Szinte mint bizonyost írhatjuk, hogy ennek egy fikegylete lesz Kolozsvárat, mely annyi pénzről fog rendelkezni, a mennyi éppen csak kell s nagyon valószínű, hogy M. Vásárhely is kap egy ily mellékintézetet. Tehát, ha Isten is úgy akarja, eladósodhatunk; vagy pedig kibontakozhatunk azon remítő uszoráskodás körmei közül, mely már egy fájó sebet ejtett szívünkön.

— Erdemes olvasóink meg fognak bocsátani, hogy a közbejövő innep miatt keddi lapunkat kiadunk nem lehet. E részben más lapok sorsát osztjuk.

— Városunk egyik kedves orvosa dr. Gájjágó László ur a napokban indult Bécsbe, a hol a nyári időszakot az ottani kórházak s tudományos intézetek látogatásával, s ekként a folytonosan haladó tudomány újabb vívmányainak tanulmányozásával szándékozik töltöni. Összel azonban újból körünkben lesz.

— Ez órában vettük ki erdélyi gazdasági egylet V. és VI. fontos tartalmu füzeit, melynek első czikke a cséplőgépeket ismerteti; 2-dik a mezőgazdaság fölvetéskérdéseinek tárgyalását folytatja; ezt követi január 2-ki választmányi ülés jegyzőkönyve, melyet Foszto Ferencznek a borászatról érdekes írata tesz főfontosságúvá. Mielőtt tüzetesebben szólnánk, ajánljuk e füzeteket az olvasó gazdasági ügyeikre figyelmükre újból. Ennél célzerűbb, szükséges s olcsóbb vállalat soha se volt Erdélyben. Előfizetési ára 12 füzetes egész évi folyamann csak két ezüstrft. A gazdasági egylet tagjainak pedig egyetlenegy ezüstrftét küldetik meg. Ugyan lehet-e oly tagja az egyletnek, ki e derék füzetekért, egy pfrt évi előfizetést rögtön be nem küldjön, az egylet bizománya Stein urhoz, — ha t. i. még eddig be nem küldötte volna.

— Biztos hír szerint már a telegraphot Szászsebestől Kolozsvár felé építeni kezdik. Hozná eg minél hamarabb a perczet, mi reánk nézve kétszeres érdekű, miután pénzügyosaink a bécsi börzén való folytonos figyelmet főkérdésünkkel teszik.

— Sárospatakon egy protestáns tudományos folyóirat fog megjeleni következő ezim alatt. „Sárospataki füzetek, egyház és nevelés, tudomány és irodalom köréből, szerkeszti Erdélyi János.” Első füzeté június végén fog megjeleni 15 nagy 8-adrét iven. Az egész évi folyam 60 ív lesz. Előre is figyelmeztetjük e fontos vállalatra hazánkfiat, régóta már, hogy igenis elnémut protestáns irodalmunk, mely 48 előt oly szép virágzásnak indult vala... minő érdek kívánhatja pedig inkább az illetők szellemi esportosulását, mint éppen a vallás érdeke, melynek virágzása, emelkedése, minden állam

*

erkölcsiségének s polgári nyugalmanak, legszentebb biztosítéka? A lapok még nem hozzák, mi leendő vállalat előfizetési díja — de annak idejében tudni fogjuk t. olvasóinkkal.

— Erdélyi szász atyáink is újabb mozdulatoknak örvehetnek az ágostai hitvallás egyházi képviselője s kormányzója körül, miután közelebről érkezett meg hozzájuk a magas kormány felelete, főconsistoriumjoknak 1851-ben tett fölterjesztésére.

— Múzeum-egyletünk részére még mind küldetnek be a hazafias nagylelkű ajánlatok, nem lehet a honfi-szívek eléggé örvideni ama jó irányú lelkesedést, mely a békés szelid muszáj oltárára ily kitűnő perczen hozta el egy értelmes nemzet áldozat kincseit. Im nemzetünk most is inkább lelkesül a szellemiek, mint az anyagiak érdeke mellett. Ez nemzeti kedélyünk nemességére mutat; azonban az ész s a korszerűség figyelemzet, miszerint az anyagi érdekeknek is megőszük a szükséges áldozatot, s ne feledkezzünk meg „gazdasági egyletünkéről” se, ne habozzunk részint részvényesei sorába állva annak tett-képességét felebb fokozni, részint legalább vállalatának, minő a fennebb említett „havi füzetek” tettleges részvételünk által sikert és eredményt szerezni. Mekkora szükség volna arra, hogy eme füzetek, előfizetők illő száma által biztosítva, egy jó gazdasági heti lapná növekedni ki magukat.

— Az erdélyi német lapok is hozzák gr. Mikó Imre ő nagyméltóságának ama felszólalását, melyben a Múzeum-egylet érdekében ki közgyűlés határnapját tűzi ki, s melyet már szerencsén volt lapjainkban közölni.

AUSZTRIAI BIRODALOM.

Milanoból mart. 31 én írják: Ő cs. Fensége Ferdinánd Miksa főherceg, a lombárd-velencei királyság fő-kormányzója, f. hó 23-kán az Ő cs. k. Apostoli Fensége által reája ruházott magas hivatalát vette, és az eddigi lombárd-velencei fő-kormányzóság ugyanaz nap f. évi febr. hó 28-kán kelt legmagasabb határozat folytán, hivatalkezelését megszüntette. — Ma délfelé ő excja Gyula gróf tábornagy Veronából ide érkezett. Az itt tanyázó minden fegyvernemű csapatok a Dazio di Porta orientale-t fogva a Corso Francesco hosszában egész díszben ki voltak állítva, és ő excja bevonulásánál a városba, mely őt 8 éven keresztül katonai parancsnokként birta, az erőd összes lövegei üdvözölték.

— Bécsből ezt írják a „N. Pr. Ztg.”-nak: A Holstein és Lauenburgi hűségkérdésében Dánia azon elv mellett harcol, hogy az ügy eldöntése egy európai ítélőszék elé tartozik, és mint látszik, sikerrel jár el barátok összehozzásában azon nézet mellé, hogy a német szövetség ez ügyben vádló és bíró egy személyben nem lehet. Mint illetékes körökben állítják, ezen nézet itt Bécsben határozott ellenmondásra talált. Hisz Poroszország és Ausztria között semmi közük Dánia belügyeihez, hanem egyes-egyedül Holstein és Lauenburg hűségkérdése miatt a német szövetségi terület jogai, tehát a német érdekek joggal aggodnak.

— Bécsben jól tudják, mint kell érteni azon távirati sürgőnyt, mely Alessandriában 20,000 főnyi tábor összehívására szólított, azon hozzájárulással, hogy ezt nem kell kihívásnak venni, mert az minden évben elő szokott fordulni. Egy jól értesült szokott francia lap bécsi és olaszországi sürgőnye szerint Lombardiában is haderősítések történnek.

KÜLFÖLD.

Anglia. Palmerston újja születő kormányának 100 szónyi többséget kívántunk volt adni mult számunkban a vérmes reményű „Globe” után; de valamely radikális vagy torie-féle daemon irigylet annyi szép szót a brit sátrapától, s elégnek hitte őt csupán tizzel vigasztalni meg. Tizes rangnál csakugyan nagyobb méltóságot érdemel az öreg úr; az angol nemzet engedelmeivel bizást megtehetjük őt szászadoznak is. Az ő kis Tivertonjában tartott jó humorral teljes beszéde is arra mutat, hogy ismét fölkapott a lóra, vagy arról le sem is szállván, rajta csak szilárdabban helyezkedett el.

A kormány számos tagjai közül csak kettő nem választatott meg újból: Frederick Peel és Berkeley admiral; a többiek mind megválasztattak, köztük legtöbben tulnyomó többséggel, és az egyik: a belügyi államtitkár, Massey csupán azért oly feltűnő szavazattöbbséggel, mert ellenjelöltje a Cobden pártolását birta. Ez egy körülmény eléggé jellemzi a manchesteri iskola helyzetét, a melynek érdemei nincsenek ugyan elfeledve, és mégis a józan népérzület diadalául tekintik azt, hogy Cobden és társai gyalázatosan megbuktak. Nem kínai szavazásuk volt az, mely őket megbuktatta, hanem oly szerfelett gyáva, s hozzá még rabulistikus és hazafiatlan magoktartása az orosz háború óta. Ennek folyása alatt Oroszországot magasztalták; az Amerikával megkezdett viszály alatt yankeek gyanánt viselték magukat; a Persiávali bonyodalmak első jelére, honfitársaik „vérszomja” ellen emeltek szót, és Angolországot tartották bünszónak, még mielőtt a kínai ügynek állását alaposan érthették volna. Az erkölcsi jó lecke, melyet a nemzet-től nyertek, hihetőleg hasznukra válnak. — Egyébiránt jó a jó példa, ha mindjárt nem követik is.

Az „Adversiter” szerint, nem sokára ismét egy, 500 (részint politikai) fegyencből álló francia szállítmány fog Cayenne-be küldetni. A háborgó s háborgató elemtől buzgó törekszik menekülni a francia kormány. E rendszabály, mely III. Napoleon philantropicus trónbeszédevel éles ellenmondásban áll, oda célozna, hogy a törvényhozó test választóiba félelmet öntsön.

Az angol hajóraj Bujukderéből Perába érkezett, s nem sokára végkép elhagyja a levantei vizeket.

Franciaország. Egy párisi levele szerint az elfogottak egyikénél, egy Angliában tartózkodó elhírhedt forradalmi személytől származó utasításokat találtak. Ez okmány oly fontos, hogy ennek folytán a francia kormány

tán kiadását fogja kívánni a híres republikánus főnöknek, kit amaz utasítások annyira compromittálnak, hogy tettét a rendes bünvádi iörvényszék előtt tárgyalandók közé sorozzák.

Mint april. 1-éről írják: a megkezdett vizsgálat folytán még mindig tartanak a befogatások, s mint látszik Páris környékére, nevezetesen Montmartre, Le Chapelle és Montrouge-ra is kiterjednek.

— Egy párisi levelező a Nemours hg. levele alkalmából következőleg elmélkedik: „Franciaország sohajtoz a szabadság után — ezer meg ezer jelenség tanúsítja ezt, s maga a kormány viselete is bizonyíthatja ezen állításhoz, mindig oly hurokat lát szükségesnek pengetni, a melyek az ő szabadsági reformok iránti szándékáról tegyenek bizonyítást. A kormány még többet tesz, igyekszik is valóban, engedményeket tenni, csak abban téved, hogy nem veszi észre, mikép a szabadság éppen nem egyeztethető össze az ő abszolút rendszerével. Szeretne nagyobb vitázási szabadságot adni, de azon föltét alatt, hogy szabadság csak azon korlátig terjedjen, melyet ő képzel, de a melyet nem lehet értelmezni. Ez látható mindennap a legkülönbözőbb körülményekből.

Elég az hozzá, mikép a kormány át kezdi látni, hogy az országot ily módon többé nem soká leendő képes kormányozni. Ezen öntudatából származnak a naponként észrevehető minden ellenmondások.

Van-e az orleanistáknak voltaképp annyi párt-hívők, mint magok állítják, növekszik-e a republikánusok száma, ki mondhatja ezt meg igazán, egy oly országban, hol a sajtó nem szabad, s a nyilatkozhatóság egyéb eszközei is hiányzanak. A mit hallunk, csak az olykori elfogatások, politikai razziaik, s ekkor is ritkán tudhatni bizonyosan, mi adott okot a kormány vizgázati rendszabályira. Néhány napja ismét sok elfogatás történt, s most is csak annyi hallatszik, hogy valamely komplot forog fenn, s ezzel nem sok van mondva, mivel a vád mindig ugyanaz, legyen báralapos vagy nem. Meglehet, hogy a közelebbi választások nyujtandak némi támpontokat a figyelmezőnek az ország hangulatának megítélhetésére, meglehet hogy nem; mivel az ellenzéknek egy része nem akar a választásokban résztvenni.

— Az „Ind. belge” azt állítja, hogy Angol- és Franciaországnak a fejedelemségek egyesítése tárgyában egyetértése, és így az egyesítési párt programjának valóulása nagyon valószínű.

Ellenben ugyan e lapban olvassuk: Palmerston kabinetje nem tiltkojja az ausztriai politika iránti rokonszenvét. Bécsi és londoni tudósítások szerint az angol külügyi hivatal nem sokat bántja Ausztriának Piemont irányában követett eljárását. Turinban már kezdik átlátni, hogy ez ügyben semmit sem várhatnak az angol kabinet-től. Bécsben ellenben nagyon biznak az angol barátság sőt szövetség szilárdságában. Seymour angol követ volt az első, kinek először jutott tudomásra az ausztriai kabinetnek Piemonttal meghasonlása tárgyában kiadott körözüvénye.

— A napokban egy főrangú piemonti mérnök-tiszt érkezett Párisba, ki azzal van megbízva, hogy a kormánytól engedélyt nyerjen lemásolhatni Alessandria azon védművei rajzait, melyek az első császárság alatt voltak tervezve.

— A francia császárné három hónap óta ismét más állapotban van, mely érdekes hírt a „Moniteur” is nem soká jelenteni fog.

— Hir szerint a kormány a polytechnicumnak a st. cyri iskolához hasonló szervezetet szándékozik adni, úgy hogy ezentúl a polytechnicum növendékei tisztán katonai kormány alatt állanak, s a legcsekélyebb vétség esetében közkezonakul sorozhatók be a seregbe. A napokban 100 tanulóval többet zártak ki e híres tanodából, mert egy ellenök árulkodó tanár-segédet oly tömört erővel szorított volt a terem falához, hogy a lelket majdnem kiszorították belőle.

Törökország. A vizsgálati bizottmány, mely a török kormány részéről a „Kangaroo” kérdésben működik, beadta hivatalos jelentését. Ez okmány szerint Ferhad pasa és Ismail bey valóban főindítói nem csak a Kangaroo-expedíciónak, hanem már korábban is a fegyver- és löszerkészletek küldözői a cserkeszekhez. Ez oknál fogva a bizottmány az elfogottaknak vádállapotbai helyzetetését indítványozza. A közvélemény Ismail bey irányában igen kedvező, miután ő született cserkesz, s legfőbb helyen igen nagy tiszteltetben áll. Annál határozottabban nyilatkozik a közvélemény Ferhad pasa ellen, akit mint Stein grófot az ausztriai hadseregben, a „Patrie” szerint, Metternich hg. több bizalmas küldetésre használt, és ki később a fölkelő magyarok zászlója alá szegődött és Törökországban is soha sem birta a közbizalmat, s a török tisztekkel, valamint az egykori magyar tisztekkel, mindig rossz lábon állt, dacára jelentékeny katonai tehetségének. Néhány alárendelt hivatalnok és galatai kereskedők is belévegyültek a játékba.

— A dunai fejedelemségek növekszik. Erre nézve minden emeltűt mozgásba hoztak s a szenvedélyek kezdenek hevülni. Konstantinápolyból az hallatszik, hogy Bulwer, a szervezési angol biztos, a szebali angol követtel ellenkezőleg, az egyesítés eszméjének nincs el-

lene. Basily, a Bukarestben levő orosz biztos, hírszerint határozottan oda nyilatkozott a salonokban, hogy ha a divának az egyesítés mellett nyilatkoznak, Oroszország annak megengedését fogja pártolni.

Olaszország. Az angol új kabinetnek egyik legközelebbi csattanós ténye, mint hiszik, az foglalnenni, hogy a nápolyi ügybajnak elvégre minden áron végét szakassza. Hítel érdemlő forrásból hírlik, hogy a Casertában levő ausztriai követ utasítást kapott az utolsó kísérleti lépés megtevésére iránt, ha netán rábeszélhetné az „europai Jeh-t” a békés kiegyezkedésre. Azonban a muszka, mint gonosz boszuálló daemon, működik Nápolyban is szintugy mint Piemontban. Nápolyban II. Ferdinándot sarkalja, bátorítja követe által, hogy csak maradjon meg tovább is konok ellenszegülésében a czélszerű javítások irányában; Piemontban pedig használja a kedvező alkalmat Ausztria iránti mérgének nyilvános kiöntésére, s számos utazó diplomatái s titkos ügynökei által a viszály tüzeit még inkább szítja.

— Nápolyi újabb tudósítások szerint Ferdinánd király a nyugatiakat kielégíthetni hiszi a foglyoknak Dél-Amerikába száműzetése és Nápolyban dockok felállítását által. Párisban ugy látszik, hogy egyelőre a parányi eredménnyel is beérnék, kivált ha Poerio és Settenbrini — kitűnőbb politikai foglyok — is a ki-vándorlásra ráállnának.

— A Romagna éjszaki részében a politikai orgyilkosság napirenden van. Márcz. 18-án Antonelli bibornok távirai sürgőnyt kapott Ravennából, melyben jelenték, hogy egy hivatalnok 54 törzsúrral gyilkoltatott meg. A holttestben ily föliratú tört találtak: „Ravenna boszuja Milanoért.”

Spanyolország. Don Enrique infaus, a király testvére, ki az utolsó forradalom alkalmával jött vissza hazájába, ismét parancsot kapott, hogy tessék Franciaországot választani száműzetési helyéül, ha királyi herceg léte nem átalotta nyíltan a progressisták zászlója alá szegődni. Így értelmezik Spanyolországban a parlamentaris szabadságot.

A választások eredménye következő: 7 progressista és 6 absolutista. A többi mind moderados. Igen is sok a jóból — a mérsékleti elemből; minélfogva Narvaeztbnok fölöt azt beszélik, hogy diadal által épp annyira gyöngítve érzi magát, mint az absolutistákkal rokonszenvező ministertárs Nocedal erősödve.

Montenegro-ban is ismétlődni kell annak, mi Europa nagyobb országaiban, hogy orosz vagy nem-orosz érzületben akarja-e üdvét keresni. A fejedelem csakugyan eltökélte volna magát a porta fensősége alá adni, s Oroszországgal komolyan szakítani, miben a senatus nagyobb része is a fejedelem részén áll. A fejedelem nagybátyja pedig Petrovics György, ki egyszersmind a senatus elnöke, tovább is Oroszország híve akarván maradni, az üldöztetés elől külföldre menekült, s a száműzési ítélet reá s az orosz érzelműekre már ki is mondatott volna. A senatus nem rég Milic kapitány házat leégetteté, mert talajdonosa orosz rokonszenvéről gyanus volt.

UJ POSTA.

— A „Gazetta militare”, a szárd hadügyminister közlönye jelenti, hogy Alessandria mellett 20,000 főnyi tábor fog alakittatni; ebben azonban semmi kihívás sem fekszik, ily táborat a rendes gyakorlatok végett minden évben szokás lévén alakítani.

— A „Globe” hozzávetése szerint az eddig megválasztott alsóházi követek közül 325 szabadelvű és 210 torie. Az új parlament határozottan szabadelvű lesz ugyan, de a ministerium a többségnél aligha találand mindig föltétlenül csatlakozó hűséget.

— Franciaországban az elfogatások még mind napi- és éjjeli rendben vannak. Socialistai fölkelés lett volna tervben, melynek a császár élete elleni merénnyel kelle kezdődni. Leveleket fődöztek fel Hugo Viktor és Ledru-Rollinot, egy Párisban nyomott manifestumot, fegyvert és löport, kiáltványokat, szóval, a lázadási virtuózok teljes készletét. Párisban már is közönyösen nézik a kormány rendszabályait. A tartományokban komolyabban veszik a dolgot. Lyonban remegnek a birtokosok. Nem tudni, vajjon az itten történő elfogatások szoros kapcsolatban állnak-e a párisiakkal.

— Uj fúsióról beszélnek, mely a párisi gróf (Lajos Filep unokája) s a mérsékelt köztársasági párt között volna keletkezében.

A neuschateli ügyben a 7-ik ülés is megtartott april 3-án, melyben a svájci és porosz teljhatalmazottak nem voltak jelen. A többi teljhatalmazottak egy oly középút megállapításán tanácskoztak volna, melyet egyik mint másik fél elfogadni köteles legyen.

Sajtóhírek. Közelebbi lapunkba következő lényegesebb sajtóhírek csuszak be: 1-3 lap 2-ik hasáb végső: örömmel: olv. örömmel: 3-ik h. czimor Ujj olv. Uj 2-ik l. 3-ik h. 14-ik sor közsákmányol olv. h. kizsákmányol. alább 26 sorral minden olv. midőn 3-ik l. 3-ik h. 9-ik sor nevelő olv. nevelőnő. terekvő terekvő. 4-ik l. 1-3 h. 20-ik sorban 10 szavazat olv. 100 szavazat.

Bécsi bürzén april. 6-kán a m. országi urbéri papir 19¹/₁₀.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

Mai számunkhoz egy iv melléklet van csatolva.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(44)

Hirdetmény.

(2-3)

A kolos-monostori katolicus alap: Uradalomhoz tartozó Monostor helységébe fekvő 1 ház számmal jegyzett emeletes ház, és egy ugyan azon helységben fekvő virágházból alakított 6 sz. alatti lak. a Kolozsvári kerül: mlgos. cs. k. Pénzügy Igazgatóság jóváhagyásának nyilvános fentartása mellett folyó h 14-én a fentírt uradalom Gondnoksági Hivatala Irodájában délelőtt 10 óra-kor és pedig az első három, a 2 ik egy év-re a legtöbbet ígérőknek árverezés utján haszonbérbe fog adni.

Az első alkat részei 8 elő 10 lak szoba 4 konyha, 1 bolt, 1 kamara, 2 pincze, s egy udvar.

A második alkat része két szoba, két kamara, egy konyha, egy pincze, s terjedelmes veteményes kert. Egy évi haszonbérre az elsőnek 345 f. 54 k pp. A másodiknak — — — 121 - 50 - —

Ha talán az első haszonbéri özvegyen kienem adathatának özvegyen vagy emelet és földszintre osztva, ugyanazon esetben szállásokra fog a többet ígérőknek kiadni.

Hanem sikerülne az árverés egy a fentírt tárgyak egyezkedés után lesznek kiadandók.

Mint az árverés mint az egyezkedéshez hozzá szolani kívánók 10% bántat pénzrel kell hogy ellátva legyenek.

A kötelezvény megerősítése után 1/4 évi haszonbért biztosítékul, a haszonbért, pedig félévénként előre pontosan fizetni tartoznak az illető haszonbérlek.

A szerződés többi feltételeiről értesítést vehetnek a fentírt Hivatalnál naponta a hivatalos órákban, azonban az árverés kezdete előtt is fölolvastatnak.

Kelt Kolos-monostoron április 1-én 1857. K. alapítv. urad. gazd. Gondnokság.

(148)

Figyelem

Szucsák helységében a koresmalási jog jelen évi máj. elsőjétől egy évre, haszonbérbe

adandó. E végre ápril. 19-kén Szucsákban helyt közérverés fog tartatni. A feltételek addig is megnevezhetők ottani birtokos Kelemen Benő urnál.

(149)

Eladó fotograf gép

(1-3)

a legújabb szerkezetű minden hozzá tartozandó csészékkel s üvegekkel, értekezhetniiránta Veress Ferencz fényképész urnál sétater-utca 45 sz. ki is kész illendő feltétel mellett a gép megvevőjét a legújabb kezelés módba betanítani.

(140)

FÖLDTEHERMENTESÍTÉSI KÖTELEZVÉNYEK.

(2-3)

érdekében értesíteni kívánjuk a t. cz. földbirtokosságot, hogy egy bankárlház Kolozsvárt a beváltást megkezdette, s nem csak kötelezvényeket, hanem az azokról szóló értesítési íveket is beváltja, tőkékre is szerződik, államkölcsön kötelezvényeket is vásárol, valamint mindezek Bécsbe leendő beváltását is igen mérsékelt százaléktól folyvást eszközli. Szállása van az óvári piacszegleten. (a Horvát Dániel féle házzal szemben) 232 sz. alatt. A levelek Tauber V- és Kövári L. nevére intézendők.

(139)

KORBULY S. PÉTER SZEBENI KERESKEDŐ.

(2-3)

és pénzváltó tudára adja a t. cz. birtokosság-nak, hogy urbéri papirokat bevált illő áron, sőt a liquidált, de csak 1-2 hónap múlva kivethető utványokat is kész pénz fizetés mellett megveszi a legmértányosabb feltételek mellett.

(118)

Kis-Sebesen, Bánfi-Hunyad mellett, a tervezett vasút vonalában, fakereskedésre, palinkafőzésre, s más gyári üzletekre igen alkalmas realitás, igen nevezetes vízerővel bíró, eladó, vagy haszonbérbe adandó

Ehez tartozk egy 5 szobából, kamarából, konyhából és 30 hordórávaló pinczéből

álló lak, raktár-épület, szin és 40 darab marhára való istálló, 4 paraszt-ház, 70 holdrét és szántó, és 300 hold vágható fenyves erdő. Bővebben értekezhetni Kis-Sebesen, (utolsó posta Bánfi Hunyad),

Frank József mérnöknel.

(146)

Gaudenzdorf, Bécs mellett, 11 dik márcz 1857.

(2-3)

Wertheim F. és Wiese uraknak Bécsben.

A tűz, mely tegnapelőtt szesz-gyáromban kiütött, oly gyorsan elharapózott, hogy a földszinti termeken levő tárgyak megmentésére gondolni se lehetett.

Egy pénzszekrény az önök gyárából egészen s mind végig ki volt téve a dühöngő lángoknak; szekrény, Nro. 4, a főbejárati ajtó mellett félig nyitva állott; csak az ugynevezett „tresor“ (kincses fiók) volt egészen bezárva.

E tresorban nagy értékű papírok és ezüst volt, melyekben azonban a legkisebb kárt se okozhatott a tűz. Mint rendkívül bűmulatos dolgot kell még megemlítenem, hogy a tresorban még egy alkoholometer és két thermometer is volt, melyek szintén épen maradtak, jóllehet ez eszközök 80 (Reaumur) foknál rendesen tönkremennek. Ez annak bizonyítékul szolgál, hogy a hőség foka a szekrény belsejében 80 foknál kevesebb volt. Hogy önnek meggyőződést szerezzek e felől ugyanazon thermometert át fogom nyújtani, s örömmre szolgál az igazság értelmében bizonyítványt adhatni, mely újabb erősségül szolgálhat annak, hogy azon mód, a melylyel ön szekrényeit készíti a legjelesb, miután ezen kemény próbát oly diadalmason állotta ki.

Wuy G.

Szeszgyár-tulajdonos Gaudenzdorfban.

(143)

Belső Farkas-utczában, az ev. ref. Collegiummal szemben, a néhai tanár Incze Dániel-féle szálláson 56 sz. alatt több rendbeli bu-tor és házi-eszközök eladók.

(1-3)

HIVATALOS HIRDETÉS.

(147)

ad Nr. 5767 1857.
549

HIRDETÉS.

Folyó 1857 ápril. 25-kén Erdélyben a n enyedi cs. k. járáshivatal irodájában, a nagyenyedi bünyenyítő-ház ügyvezetősége, az ottani cs. k. járáshivatal közbejöttével ár ajánlat (offerte) tárgyalásokat tart, azon kömives, és és kőfaragó munkák egy ezen építéshez szükséges anyagok előállításá felett a melyek az egykori cs. k. tartományi lovas kaszármanak női fogházá átválttatására szükségesek, még pedig az alábbi következő feltétel alatt:

1. A megnevezett munkák mindenike, akár napszamosokkal akár azok nélkül, akár külön külön, akár azok közöl némelyek együtt, egy szintén az anyagok különböző nemeivel egészben, vagy kisebb részletekbeni szolgáltatása, akár külön választva a munkától, akár a munkával együtt, a legkevesebbet kérés egy szerszám mind a legtöbb személyes garantiát nyújtó ajánlkozónak át fog adni

2. A vállalkozók kötelesek, a felvállalt munkákat saját felelősségük terhe alatt, a felsőbb helyen helybehagyott terv alapján, jó, erős és tartós munkát eszközölni, s az építéshez szükséges anyagokat az ezen hirdetés 11, 12 13 pontjai alatt meghatározott határidőre okvetlenül beszolgáltatni.

A munkának a még jelen évi május 15-kén el kell kezdődnie; s jelen 1857 dik évben, teljesen készen és lakhatónak kell lenni.

3. A vállalkozók kötelesek, a munkák kiviteléhez szükséges állásokat e gészszécs fából egy készíteni, hogy a munkások teljes biztonságáért ők felelősek, a munkához szükséges eszközöket és kellékeket is ők tartoznak adni.

4. A vállalkozók kötelesek munkáikat s azok munkáját vagy személyesen vezetni, vagy magokat törvényesen felhatalmazott szakértő által helyettesíteni, s nem szabad a felvállalt munkák kivitelét az építés-vezetőség és a helytartóság nyilvánított beléegyezése nélkül sen kire átruházni, vagy másnak átengedni

5. A munka és anyagok bevehetősége felől, vonatkozva az építés ideje alatt felvehető munkadíjra, közvetlen a munkavezetőség határoz, szükség esetében pedig commissio útján megvizsgálás után a helytartóság. Azonban a végleges átvétel csak az építés bevégezésével törté-nik, kedvező eredmény esetében a bi-

zottmányos jóváhagyás (collaudirung) után; a cautio visszaadása, csak a jótállási idő bajnalküli lefolyása után következnek.

6. A munka és építési anyagok kifizetése az építési naplóban bejegyzett munkák alapján mindannyiszor történik, valahányszor azt a vállalkozók kívánják, de szabályszerű béléggel ellátott s a technicus munkavezető által látomás-zott nyugták mellett. Azonban, ha a munka folyama alatti munka megvizsgálás, vagy a munka bevégezése után a vizsgálat alkalmával tűnne ki, hogy a vállalkozó valamiképp igen sok díjt vett ki, köteles a több kivétel levonását egy bizottmány által meghatározandó arányban elfogadni; ha pedig az tűnne ki, hogy a munka megy többre, annak utólagos kifizetést követelheti

7. Ha a vállalkozó előlegét kívánna azt kétszeres értékű hypotheca mellett csak az elvállalt munkáit, vagy építési anyagár ötöd részéig kérhet.

8. A kömivesi, cserepezési, és kővezési munkákért három évi, az és és kőfaragó munkákért pedig két évi jótállási idő köttetik ki

9. Az elvállalt kötelezettségek teljesítéséért jót kell állani a vállalkozónak, mindennemű, akár hol található ingó és ingatlan javaival. Cautio gyanánt különösen köteles a kötlevel megkötése után 14 nap alatt az elvállalt üzlet után járó pénzmennyiséget nyolcz száztuliat letenni, vagy készpénzben, a miután azonban a rendes kamatot kapni fogja vagy ausztriai állam papirokban az akkori ár-kelet szerint, de a melyeket e végre kell kötni. Vagy pedig lekötött kötelezvényekben, a melyek ha köházakról szólanak kétszer, ha jószágokat, földkeletstb tárgyznak, háromszor annyit kell hogy érjenek, mint a mennyi a cautio; azon-ban ezek elfogadhatóságáról a cs. kir. pénzügyi ügyvédség határoz, vagy végre köteles az öt száztuliat bántatpénzt nyolcz százszali cautiora felpótolni.

Azon esetben ha a cautiot zálog-jegyes tárgyal akarja valaki letenni, a bizottsonak, a zálogul lekötött realitás iránti tulajdonosi jogát, egy szintén annak törvényesen megeskett becsölök által meg határozott becsü értékét hitelesen kimutatni, továbbá hivatalosan ki-állított bizonyítványal igazolni köteles, ha van-e vagy nincs arra valamely teher be-táblázva?

A vállalkozók könnyítéására, ha különben elegendő biztosság van, a bántatpénznek a 9 és 15 pont szerinti fele-melése a cautio mennyiségére a rátán-kénti fizetések alkalmával is eszközöl-

hető oly formán, hogy azoknak két-harmada a kiegészítésig bennhagyatik.

10. A vállalkozók lemondanak a ne-talán ezen vállalatból felmerülő diffe-rentiák felett keletkezhető minden per-lekedésről, s magukat feltétlenül aláve-tik a helytartóság e tárgybéli határozatá-nak. Azonban ha mégis per támadna, a-azon esetben, akár felperes legyen az ac-rarium, azt a cs. kir. pénzügyi ügyvéd-ség lakhelyén levő azon törvényszéknel-kül folytatni, mely alá fiseus, mint al-peres tartozik.

11. A bányaköből folyó évi máj. 15-ig ötven cubic öl, június elejéig szintén annyi, s az ezen felüli szükséglet folyó évi június 15-ig beszállítandó

A téglából folyó évi május 15-ig 100 000 azután három hó alatt minden következő hónap elsőjéig 20 000, az e-zen felüli szükséglet pedig sept. elejéig előállítandó. Fedélcserepből ellenben fo-lyó évi július elejéig havi rátákban min-denkor 60,000 darab. Az ezen felüli ma-radék folyó évi sept. 15-ig beszállítandó kupás cserepből folyó évi július elejéig 1,000 darab, augusztus 1-ig szintén 1,000 dr az ezen felüli összeg pedig augusztus 15-ig előállítandó. Meszet folyó évi máj. 1-jén elkezdve 60 husz vékás hordoval, minden 14 nap alatt, míg az egész szá-lítandó összeg kitélik.

Porondból, a melyből minden sze-keren nyolcz köblábnak kell lenni, fo-lyó évi május 15-ig ezer szekeret, azu-tán minden következő hónapban szintén ezer szekeret kell szállítani.

12. A fedélzethez szükséges fák szá-lítása oly formán kell hogy történjék, mi szerint folyó évi május elsőjén el-kezdve, mindennemű fák előállításá, egy-szerre történjék és csak az erősebb fák-ból kell nagyobb mennyiséget beszo-lgáltatni, azonban augusztus elejével a fe-délzethez tartozó fák és léczek beszá-lításának meg kell történnie.

A stakaturához s alpadlásához szük-ségelt fák szállitassanak folyó évi július elsőjével meg kell kezdődni, s 1857 augusztus végével teljesleg be kell fe-jezve lenni.

A szarvazatnak egy kell elkészítve lennie hogy folyó évi augusztus elsőjén kezdve bármikor fel lehessen állítani. Ha e végett az építés ügyvezetősége e-lőre négy héttel írásban felszólítást inté-z 13. A grádics kölépcsők és falajkó-lapok erős apró szemerescs fából kell hogy tisztán ki dolgozva legyenek, még pedig az első kerek párkányosok és sima lapuk.

A grádics köveknek folyó évi au-gusztus 1-re a falajkólapok pedig 1857

september 1-re beszállítandók.

14. A kömives, és és kőfaragó mun-kák hozzávetőleges szükséglete, az ahoz szükségelt anyagokkal együtt, mint szin-tén az egységi árrok a napszamos mun-kával együtt vagy a nélkül, a mikről a tetszés szerinti ajánlatok lesznek felte-ndők, az ide mellékelt táblázati kimuta-tásból láthatók és a több vagy kevesebb, a valóságos munkatétel után, a vállalt árban be fog számíttatni.

15. A 15 pkros bélyeggel ellátott a-jánlatok a n. enyedi cs. kir. bünyenyi-tő-ház építő vezetőségéhez utasítandók, s a boritek ezen felirattal: „Offert zu dem Straßhausbau zu N. Enyed“ ellátni bépe-csételni és legfeljebb az árletés nap-jáig bérmentesen beküldeni.

Ebben a vállalkozó vezeték és kereszt-neve, lakhelye, caractere, munka és é-pítési anyagok, a melyeket magára ki-ván vállalni, továbbá az ajánlott összeg számokkal és betűkkel pontosan kifeje-ze legyen, valamint azon batározott nyi-latkozat is hozzá csatolandó, hogy a vál-lalkozó, az ezen hirdetésben foglalt á-talános és különös építési feltételeket, a melyeket az enyedi cs. k. járás-hivataltól naponként megnevezhetni, pontosan ismeri s magát azoknak minden fennhagyás nél-kül aláveti.

16. Az ár-ajánlat mellé kell csatolni az arról kiállított nyugtát, hogy a kívánt munkadíj, vagy anyag-ár ötszáztuliat tevő bántatpénz készpénzül, vagy árkelet szerint számított állampapirokban va-lamelyik cs. kir. aerarialis pénztárnál le-van téve. A bántatpénzt az offertek mel-lé is lehet csatolni.

17. Az offertek mellé kell csatolni egy e folyó évben az illető helybeli vagy járáshivatal által adott bizonyítványt az ajánlkozó vagyonai állásáról és vállalko-zási képességéről.

18. Az ajánlkozók az offertek beadá-a után legott kötelezvék ajánlataikra nézve, tehát valamely offertet visszavenni nem lehet. Az aerarium kötelezettsége, csak az offert helybenhagyása után kö-vetkezik be; akkor azon ajánlkozók bántatpénze, a kiknek ajánlata nem fo-gadtatott el, visszaadatik.

19. Az ajánlatok helybenhagyása után a szerződések legott megkötendők, s az után legfennebb 14 nap alatt a bántat-pénz a vállalkozó által nyolcz száztuliat-ító cautiora kipótlandó.

Az erdélyi cs. k. helytartóságtól. Szeben mart. 1-én 1857

b. Lebzeltern
cs. k. al-elnök

Folyó szám	A. Kőműves és kőműves munka műanyag nélkül a munka megnevezése	Mérté- gek	Napszámok sokkál			Napszámok telkél			Megjegyzés
			Egyes arab			Egyes arab			
			ft	h	h	ft	h	h	
1.	Kőművek. Leválasztó téglafal, a téglák megtakarításával és elhordásával.	156 3 0	6	14	235 31	2	56	439 4	
2.	Kőművek. Földkőhányás 6 láb mélységre, 30 öre való elhordással.	129 5 8	1	55	249 4				
3.	Kőművek. Bányakő fundamentumfele kőműves munka sármás nélkül 6 láb mélységig.	88 0 7	10	45	247 3	8		104 47	
4.	Kőművek. Kőműves kőműves munka téglából, pártán vízszerevire.	18 1 2	14	47	268 57	10	56	198 56	
5.	Kőművek. Kőműves kőműves munka téglából, pártán vízszerevire.	5 2 2	20	31	111 59	15	7	82 31	
6.	Kőművek. Földszint téglafal munka, mind téglából, simítás és kőműves mészével.	364 2 0	18	40	685 22	13	52	522 5	
7.	Kőművek. Téglafal munka, két oldalról simítás és kőműves mészével, az első emeletben.	18 2 0	20	32	375 35	14	36	267 40	
8.	Földmunkák. 12" és 18" mélységű téglából, simítás és kőműves mészével.	288 1 0	2	16	653 11	1	43	494 41	
9.	Kőművek. Földszint, földszint, földszint.	160 4 0	1	6	176 44				
10.	Kőművek. 1 ^o emeletben, ex. is megdöntéssel.	63 4 8	1	32	105 14				
11.	Kőművek. Kőműves kőműves munka téglából, simítás és kőműves mészével.	29 0 4	1		29 3		44	72 38	
12.	Kőművek. Földszint téglafal munkát mérve az 1 ^o emeletben.	774 4 3	41	527 20		30	385 51		
13.	Kőművek. Kőműves kőműves munka téglából, simítás és kőműves mészével.	963 2 11	1	52	1425 10	1	19	1025 15	
14.	Kőművek. Dux és kőműves kőműves munka téglából, simítás és kőműves mészével.	302 0 2	1	32	498 21	1	6	332 14	
15.	Kőművek. Dupla aszerelési szarvaz.	1185 2 11	37	781 3		27	533 28		
16.	Földmunkák. Földszint aszerelési fedés mészben.	223 3 6	20	37 52		13	63 37		
17.	Földmunkák. Földszint aszerelési fedés mészben.	20 4 0	44	14 7		30	10 20		
18.	Darab. Átölelesek lerakása, vízint börtönben, vízint a nélkül.	28	1	16	35 28		51	23 48	
19.	Darab. Ötölet kőművesek felállítására kőművesekre.	28	41	19 8		30	14		
					1469 22			2900 35	
									Összesen

Összesen

Folyó szám	B.	Acs munka anyag nélkül munka megnevezése.	Mérté- gek	Napszámok sokkál			Napszámok telkél			Megjegyzés
				Egyes arab			Egyes arab			
				ft	h	h	ft	h	h	
1.	Törzsmunkák.	Körművek, kőművesek, kő								

Összesen

Folyó száma	Folyó szám	Mérték m ²	Egyes darab	Összes darab	Mérték m ²
1	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre	51	2	28	125 48
2	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre	44	1	54	83 36
		29	1	20	38 40
		3566	28	1656 12	
				1904 16	

Folyó száma	Folyó szám	Mérték m ²	Egyes darab	Összes darab	Mérték m ²
1	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre	51	2	28	125 48
2	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre	44	1	54	83 36
3	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre	29	1	20	38 40
4	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre	3566	28	1656 12	
5	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre			1904 16	

Folyó száma	Folyó szám	Mérték m ²	Egyes darab	Összes darab	Mérték m ²
1	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre	51	2	28	125 48
2	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre	44	1	54	83 36
3	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre	29	1	20	38 40
4	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre	3566	28	1656 12	
5	Folyó száma 6" magas 12" széles 3" vastag kőlapok kövezésre			1904 16	

erkő
A l:
de:

ven
zás:
kor
tésé

haz
örv
sák
ald
lem
ner
mís
doz
se,
kéj
a fi
kor
em
gaz

nag
érd
csé

ná
kor
reá
cze
leg
Ma
érl
di
dis
me
ös

és
let
el
bo
be
röl
tali
nia
hgsé
érdel

gör
vor
vás
jól
sz

sz
vé
vag
pától
Tiz
az ö
hetj
tart
mét
csal

las:
mü
tul
Ma
me
rül
tét
mé
C
szé
sze
ma
Q
l
z
s
l

ta
di
mi

(137)

STEIN JÁNOSNÁL Kolozsvárt kapható.

A MEZEI GAZDASÁG könyve. Stephens, angolmive után magyarítva. Korizmic László, Benkő Dániel és Moroer Istvántól, megjelent, 4 kötet, az egész munka ára 12 ft. p.
PROTESTANS THEOLOGIAI könyvtár, Dr. Hagenbach után. Révész Imre, ára 2 f. 36 k.
NÉPSZERŰ LEVELEK TUDOMÁNY, Reformot illetőleg. Rónyi Sándor által ára 2 ft.
ERDÉLYI MUZEUM, almanach. 1857-re. Szerkesztették, Szabó Richárd és Balázs Sándor. Bolti ára 4 ft.

SZÓLÓSZETI ÉS BORÁSZATI közlemények. Szerkeszti Gyürky Antal. 6 füzet ára 2 ft. 40 k.

PATAKY DÁNIEL, a terhesség szülés, gyermekágy s gyermeki első kor rajza, életrendi szabályokkal; füze 30 kr. kemény kötésben 40 kr. pengő.

LEÁR KIRÁLY, fordította Vörösmarty Mihály, ára 1 ft.

FALUSI ÉLET, népies beszédek, írta Garay Alajos, ára 1 ft. 40 k.

SZÁZ TÖRTÉNELMI REGE, írta Kovári László, ára 1 ft.

BIELZ HANDBUCH der Landeskunde Siebenbürgens, ára 4 ft.

AZ ERDÉLYBEN MEGSZÜNTETETT, urbéri járandóságokért országos jövedelmekből adandó kárpótlás magyar és német nyelven, ára 1 ft.

MAGYAR ÖNÜGYVÉD, gyakorlati tanács adó minden nemű törvényes dolgokban. Írta Oláh László. Másod újból átdolgozott kiadására 1 ft. 20 k.

MAGYAR TÖRTÉNELMI EMLÉKEK, 1 kötet Kemény János Erdélyi fejedelem. Önéletírása, Kiadja Szalai László, ára 4 ft.

(136)

Stein Jánosnál Kolozsvárt megjelent,

s általa minden könyvárusnál kapható:

ERDÉLYI PROTESTANS EGYHÁZI-TÁR.

Szerkesztik

Szász Károly kézdi vásárhelyi, és Demeter Sam.,
hidvégi evangélikus reformatus papok.

Ára füze 1 pft.

AZ ELSŐ FÜZET TARTALMA:

Előszó. — I. Zsinatot megnyitó főpásztor. — X. Mennyiben foly be az ember önsorsára?
ri beszéd, Bodola Sámuel, az erd. ref. anya- (Préd. 9, 13) Ifj. Bodola Sámuel. — XI. Hasz-
szentegyház püspök-helyettese. — II. Az em- nos esőzések (5 Mózs 32, 2). Kiss Mihály —
ber Isten képére teremtetett (Zsolt. 8, 5 — 7). XII. Miért kell megszentelni a vasárnapot? (2
Almásy Sámuel. III. A templomi közönséges Mózs 34, 21). Finta István. — XIII. A társa-
46). Benedek Áron. — IV. Uj évre (Zsolt. 197, esendesítése, s az által saját sorsunkkal való
23 — 32). Herepei Károly. — V. Ma is vannak kibékítés (1 Kor. 12, 14, 18, 25). Vitályos
18). Péterfi József. — VI. A papi szent hivatal gyermekeknek iskolába fölkérésekor Pél.
rajza (Beköszöntő beszéd). Jan. 13, 15) Szini 8, 10, 11). Bartha Lajos. — XV. Aldoó csö-
János. — VII. A keresztény papság befolyásátörtékon (Máté 28, 20). Erődsi Mihály. — XVI.
az emberiség nemesedése (Mát. 5, 13). Fá- Jézus el ma is a földön, igyekezzünk mi is
bián Dániel. — XIII. Mire tanít egy virágos gy- halálunk után itt élni (Aldozó esőtörtékon)
6 — 9). Lukácsfi Lajos. — IX. Miként munkál- zsan lencseje (1 Mózs 85, 28 — 34). Herepei
juk a jót sikerrel? (1 Kor. 9, 26). Bakoni Ádám, Károly.

SZÁZ TÖRTÉNELMI REGE.

Összeírta

KÖVÁRI LÁSZLÓ.

Füze 1 pengő-forint.

Tartalom: Történelmi regéink phi- gy. A fi sziklája. Szászfenesi leányvár. A tó
losophiája Darius kincse. Decebal kincse. Tün leánya. A kigyós Bethlen czimere. Kálnokiak czi-
dér Ilona. A tordai tündérvár, Firtos és Tar- mere. Csereiek czimere. Kenyérmező Hunyadi
tód. Három tündér. Detonata Tarkó. A bába János eredete. Fejet fejt. Izabella királynő
köve. A cibilesi tündérkert. Az erdők leánya. fia. A hét Pokai. Asszony két füle. Gyermek
A bozesi forrás. Az utolsó tündér. Ördög pa- királyt s hadvezért. A mátká koszoru. Egy
taka. Az ördög köve. Az ördög kertje. Rep agg szüz. Az új tordai templomkerítés. A szár-
sonné. Az ördög végromlása. Réka királyné hegyi barát. A dezsővári amazon. Az arany
köve. Legenda. Szövegek. Bálványozók Sa- fonál, a menybeli jus. Kendefi Ilona. A két bé-
lamon vára. Szent László Firtos váralya. Ve- kö vas. Az ifju sirja. Egy leányrablás. Basa Ta-
neturné Zetevára. A bűvész boszulya. Tatár- más. Enyed három szüze. Az ifju Tamás. Két
regék. Eresztevény A rózsaszeg. Miczbán hét füzfa. Az oriasok utolsó kapitánya. Az utolsó
fia. Komjatszég. Ime Bánfi Hunyadi. A látahe- bekekötés. Gyöngyös gyereők. 4047 (1—3)

HOMÉROSZ ILIÁSZA.

prózában bevezetésül szolgáló

Müthoszszal serdülő ifjak számára
dolgozta JANCÓS LAJOS, nevelő.

Ára 1 forint pengő.

ISTEN IGÉJE.

A szöszékből hirdette a népnek

Herepei Gergely, Vadas József és Nagy Péter,
kolozsvári lelkészek által.

Első füzet. — 1 forint 20 kr. pp.

EREDETI HALOTTI IMÁK.

előfordulni szokott alkalmak- és esetekre.

Írta

MEDGYES LAJOS.

Ára 1 ft. pp.

EGYHÁZI IMAKÖNYV

Eredeti imák. Írta.

MEDGYES LAJOS.

Csinos kemény kötetben 2 forint 30 krajczár pengő.

(2—3)

(113)

(4—4)

Értesítés.

A tordai helyett lakó birtokosságból vá-
lasztmány alakulván a commassatio létesítése
kérdéseinek megoldása végett, a munkálalatot
több ülések alatt bevégezte; s már ezen ügy
a bel és kül, összes birtokosság közös érte-
kezlete tárgyává vált; következőleg fölhiv az
a végre megbízott tordai előjáróság minden
kül és bel birtokosokat, összesen, egyenkint,
magok személyekben, vagy megbízottak ál-
tali megjelenésre — a tordajárási cs. k. hi-
vataltól engedményezett e folyó 1857-ki év
mart. hó 22-én Tordavárosa kebeliben. e
gyülés tartására alkalmas közhelyen megkez-
dendő és a commassatioi illető kérdések vég-
leges megállapításáig folyton tartandó közös
tanácskozásra. Kelt Tordán, febr. 22-kén 1 57.

(6—6)

(109)

Tudásul.

Mindenféle földtehermentesítési ügyekel
intézésére ajánlja magát Szebenben Tall-
mayer J. F., a ki mint a Bácsban levő cs.
k. első kivált. biztosító társaság főügyvivője
mindennapi közlekedésben áll ezen társaság-
gal s így azon kedvező állásban van, hogy az
illető obligációkat a legmegtanúsosabb árfolyam-
szerint igen csekély díjért eladathatja.

(147)

TERMÉNY ELADÁSI HIRDETÉNY.

A kolos monostori k. alapítványi Urada-
lomhoz tartozó Bács helységi udvari csűrös
keriben, jelenleg találtató 1856-dik évi — a-
lább sorolt, — termények, a folyó évi mart.
27-ről hirdett árverés alkalmával haszonhaj-
tolag el nem adathatván, a törvényesen ki-
nevezet aolirt zárgondnokság által, folyó évi
apr. 8-án délutáni két or a kor kezdvén tar-
tando 2-ik árverésen eladandók, a többet i-
gérőknek, és pediglen Bács helységében a jegy-
zői szálláson a következő feltételek alatt:

a) az irt terményekből vásárolni szándé-
kozők az árverezés kezdetén a felkiáltási ösz-
vegnek 10%-ét kötelesek bánat pénzül bétén-
ni, mely a vásárlóknak, a fizetendő termény
árban betudando, a nem vásárlóknak az ár
verés végeztével vissza adatando.

b) a részenként (kazal vagy buglya sze-
rint) vásárlók, kötelesek 12 nap alatt, az egész
kézlet megvárlók pedig 21 nap alatt az
alább sorolandó termény két elzálatni, an-
nál is inkább, mert azoknak helye re zint
szántó, részint kaszálónak használandó,

c) illő biztosítékkal ellátott birtokosok
vagy kereskedők, az öszves részlethez három
honapi hitelezés mellett is, hozzá szolhatnak,
vásárt tehetnek, a törvények értelmében, —
melyek szerint — a feltételek a hely színén fog-
nak értélt adatni.

Az eladandó termények.

1-ör Két kazalban, jó minémű szénafü-
vi széna. 17 $\frac{1}{2}$ tizenhét folyó öl, folyó öle
100 rforint váltóban becsülve.

2-ör Egy kaszal réti széna 8 $\frac{1}{2}$ nyolcz
folyó öl- öle 80 rforint váltóba becsülve.

3-ör Egy kazal réti széna, 9 $\frac{1}{2}$ kilencz
folyó öl, öle 75 rforint váltóba becsülve.

4-ör Egy buglya (2 szekérnyi) jóminősé-
gű szénafüvi széna, 120 rforint váltóban be-
csülve.

5-ör Egy boglya (3 szekérnyi) kerti szé-
na ... 100 rforint váltóba becsülve.

6-ör Egy kazal sarju, öt és fél $\frac{1}{2}$ 5 $\frac{1}{2}$
folyó öl, öle 95 rforint váltóba becsülve.

7-ör Egy kazal rózs szalma, öt $\frac{1}{2}$ 5
folyó öl, öle 15 " " " " " "

8-ör Egy kazal rózs szalma hat $\frac{1}{2}$ 6 " "
20 rforint.

9-ör Három csomó — asztag fenék és fe-
dél — szalma, öszvesen 7 rforint váltóban be-
csülve.

Megjegyezvén, hogy a kazalokban
levő széna, sarju, és szalma, ölenként becsül-
tetett ugyan, de csak is nagyobb mennyiség-
— kazal vagy boglya szám szerint fog el-
dattatni. —

Bácsban aprilis 5-én 1857.

A Bácsí Jegyző és zárgondnok.

(144)

(2—3)

Gyaluban Májer József urnál mélt. gróf
Bánffy József ur ó nagysága udvarában egy
4 éves valóságos erdélyi televér (az ez e-
lőtti hirdetésekben hibásan állott félvér) a
nevezett mélt. gr. erdélyi fajtájú, országszerte
hires ménéséből származott Beniamin nevű,
16 markos, arany-pej mén, hágatásra fel van
állítva; hágatási díj 10 pft.

(135)

(3—3)

NÉGY HÁMOS LÓ

kerestetik megvétel végett, a melyek jól beta-
nitva s 15 markon felül legyenek. Értekez-
hetni b. középmező 496 sz. alatti házánál föld-
szint.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.